

Tools4Inclusion

Kézikönyv

Útmutató inkluzív informális
oktatási tevékenységekhez

Tools4Inclusion

Partnerség

Bagázs Közhasznú Egyesület – Magyarország (koordinátor)

Aproximar, Cooperativa de Solidariedade Social – Portugália

ELTE – Eötvös Loránd Egyetem – Magyarország

Global Human Dignity – Málta / Human Dignity in Action – Belgium

Közreműködők:

Gáti Éva – szerzőtárs

Kassai Réka - lektor

Dátum

2026. június

Az Európai Unió támogatásával. A kifejtett nézetek és vélemények azonban kizárólag a szerző(k)éi, és nem feltétlenül tükrözik az Európai Unió vagy a Tempus Public Foundation álláspontját. Sem az Európai Unió, sem a támogatást nyújtó hatóság nem tehető felelőssé azokért.

Tartalomjegyzék

1.	<i>Tools4Inclusion kezdeményezés</i>	5
1.	<i>A kézikönyv</i>	8
2.1.	A kézikönyv céljai és célkitűzései.....	8
2.2.	Kiknek szól ez a kézikönyv?	8
2.3.	Hogyan használható ez a kézikönyv?	9
2.4.	Kulcsszavak	9
2.	<i>Befogadás</i>	11
2.1.	A társadalmi befogadás fontossága.....	11
2.2.	Komplex megközelítés az oktatásban való társadalmi befogadás előmozdításához ...	13
3.	<i>A Tools4Inclusion módszertan</i>	16
3.1.	A program felépítése	16
3.2.	Szereplők	17
4.	<i>Ifjúsági facilitátorok képzése</i>	25
4.1.	Toborzás és kiválasztás	25
4.2.	Együttműködés a fiatal facilitátorokkal	27
4.3.	A képzési tematika	28
4.4.	A képzés felépítése.....	31
	Főbb feladattípusok	32
4.5.	Képzési anyagok.....	35
1. modul	Bevezetés	35
2. modul	A gyermekek megértése	37
3. modul	Csoportvezetés.....	40
4. modul	Multikulturalizmus.....	41
5. modul	Önkép és önbecsülés	43
6. modul	Kommunikáció	47
5.	<i>Inkluzív foglalkozások gyermekek számára</i>	51
5.1.	Toborzás és kiválasztás	51
5.2.	A félév felépítése.....	52
5.3.	A foglalkozások felépítése és tartalma	56
5.4.	Kockázatelemzés	58
6.	<i>Hivatkozások</i>	62

Tools4Inclusion kezdeményezés

1. Tools4Inclusion

kezdeményezés

A Tools4Inclusion (T4I) célja, hogy a többségi és kisebbségi háttérrel rendelkező **fiatalokat (15–25 évesek) felhatalmazza** arra, hogy felelős polgárokká váljanak, akik aktívan részt vesznek a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésében. A kezdeményezés középpontjában az **inkluzivitás** elve áll, amelyet a kisebbségi és többségi fiatalok közötti együttműködés révén valósítanak meg: a fiatalok átfogó képzésen vesznek részt, majd inkluzív **oktatási foglalkozásokat** szerveznek különböző háttérrel rendelkező **gyermekek (13–15 évesek) számára**.

A projekt **komplex megközelítést** alkalmaz a fiatalok társadalmi szerepvállalásának előmozdítására, amely több szereplő – köztük gyermekek, ifjúsági facilitátorok, szülők, tanárok és civil szervezetek szakemberei – együttműködését igényli. Ez a stratégia kettős előnnyel jár, gazdagítva mind a fiatalok, mind a gyermekek attitűdjeit, ismereteit és készségeit:

- ♦ **A fiatal facilitátorok** szakértők által kidolgozott képzés elvégzésével és inkluzív foglalkozások vezetésével szociokulturálisan összetett környezetben megtanulják, hogyan szervezzenek különböző háttérrel rendelkező gyermekek igényeire szabott tevékenységeket.
- ♦ **A gyermekek** nemcsak az oktatási tevékenységekből – például a kommunikációs és problémamegoldó készségek fejlesztéséből – profitálnak, hanem a csoportok közötti pozitív kapcsolatok attitűdformáló hatásából is.

A T4I kezdeményezés három ország és négy szervezet együttműködésén alapul: **a Bagázs Közhasznú Egyesület (Magyarország), az Aproximar-Cooperativa de Solidariedade Social (Portugália), az Eötvös Loránd Egyetem (Magyarország) és a The Foundation for Global Human Dignity (Málta) [később: Human Dignity in Action (Belgium)]**.

A projekt célja, hogy ezekben az országokban inkluzív oktatási programokat dolgozzon ki és valósítson meg, amelyek különböző háttérrel rendelkező fiatalokat és gyermekeket céloznak meg. A jövőben a T4I célja, hogy kiterjessze hatókörét, további országokat vonjon be, és így egész Európára kiterjessze hatását.

A kézikönyv

1. A kézikönyv

2.1. A kézikönyv céljai és célkitűzései

Ez a kézikönyv útmutatóként szolgál a Tools4Inclusion (T4I) kezdeményezés európai szintű megvalósításához. Célunk, hogy áthidaljuk a szakadékot az elméleti ismeretek és a gyakorlati megvalósítás között, így áttekintést nyújtva mind a kezdeményezés elméleti hátteréről, mind annak gyakorlati megvalósításáról.

Tekintettel a projekt kettős fókuszára (ifjúsági facilitátorok és gyermekek), a kézikönyv iránymutatásokat nyújt az etnikailag, kulturálisan és társadalmi-gazdasági szempontból sokszínű ifjúsági facilitátorcsapatok képzéséhez, valamint az általuk támogatott inkluzív gyermekfoglalkozások későbbi megvalósításához.

A kézikönyv elolvasásával az olvasók ismereteket szerezhetnek a következőkről:

2.2. Kiknek szól ez a kézikönyv?

Ez a kézikönyv olyan oktatási szakemberek számára készült – például tanárok, szociálpedagógusok, szociális munkások és képzők számára –, akik bővíteni szeretnék ismereteiket a különböző ifjúsági csoportok felhatalmazásáról és aktív bevonásáról, vagy T4I-programot szeretnének megvalósítani iskolájukban vagy közösségükben.

2.3. Hogyan használható ez a kézikönyv?

Javasoljuk a szakembereknek, hogy tekintsék ezt a *kézikönyvet* az elméletet a gyakorlattal összekötő eszköznek, és merüljenek el az itt összegyűjtött ismeretekben, akár az inklúzió fogalmának jobb megértése, akár egy inkluzív program teljes körű megvalósítása érdekében a közösségükben. Az átfogó T4I-program gyakorlati megvalósításáról szóló **általános áttekintéshez** kérjük, tekintsd meg a [23. oldalon található Gantt-diagramot](#).

A 3. fejezet bemutatja az **elméleti háttér**et, és tömör, ugyanakkor informatív áttekintést nyújt a társadalmi befogadásról és az inkluzív oktatásról. Bevezetést nyújt továbbá ahhoz az átfogó megközelítéshez is, amely szükséges az etnikailag, kulturálisan és társadalmi-gazdasági szempontból sokszínű fiatalok és gyermekek befogadásának támogatásához.

A 4. fejezet a T4I-program megvalósításának **módszertani vonatkozásaira** összpontosít. Az olvasók részletes ismereteket szerezhetnek a program keretrendszeréről, valamint a különböző szereplők szerepeiről és felelősségeiről.

Az 5. fejezet végigvezeti az olvasót **az ifjúsági facilitátorok képzésén**, betekintést nyújtva a képzési anyagokba. A főbb témák között szerepel az ifjúsági facilitátorok profilja és a különböző háttérrel rendelkező résztvevőkkel való foglalkozás stratégiái.

A 6. fejezet az **inkluzív gyermekfoglalkozások** megvalósítását vizsgálja. Kiterjed a gyermekek toborzására, a félév és az egyes foglalkozások felépítésére, valamint a kezdeményezés során felmerülő kockázatok kezelésére.

2.4. Kulcsszavak

Társadalmi befogadás; Sokszínűség, ifjúság; Felhatalmazás; Ifjúsági képzés; Foglalkozás gyermekekkel.

Befogadás

2. Befogadás

A T4I kezdeményezés sikeréhez elengedhetetlen az elméleti háttér megértése. Ez a bizonyítékokon alapuló intervenció ötvözi az elméleti ismereteket a gyakorlati eszközökkel, biztosítva, hogy erőfeszítéseink bizonyítékokon alapuló gyakorlatokon nyugodjanak. Ezen elemek integrálásával a T4I átfogó programot hoz létre, amely felvértezi a résztvevőket a komplex társadalmi problémák hatékony kezeléséhez szükséges készségekkel és ismeretekkel.

3. fejezet:

- ♦ Rávilágít a gyermekek társadalmi befogadásának fontosságára (3.1. *A társadalmi befogadás fontossága*).
- ♦ Ismerteti a program komplex megközelítését a befogadás terén (3.2. *fejezet: Komplex megközelítés a társadalmi befogadás előmozdításához az oktatásban*).

2.1. A társadalmi befogadás fontossága

A fiatalok szemszögéből **a társadalmi befogadás** az a folyamat, amelynek során az egyének kiaknázzák a társadalmon belüli potenciáljukat, elismerést és elfogadást nyernek a társadalmi intézményektől, és beilleszkednek a közösségen belüli társadalmi kapcsolati hálózatba. Ez az oktatás, a munka, az önkéntesség vagy más aktív részvételi formák révén valósulhat meg. A társadalmi befogadás felhatalmazza az egyéneket arra, hogy aktívan részt vegyenek a társadalmi életben (Európai Tanács és Európai Bizottság, n.d.).

Ezzel szemben **a társadalmi kirekesztést** az elszigeteltség és az egyének és a társadalom közötti társadalmi kapcsolatok megszakadása jellemzi (Európai Tanács és Európai Bizottság, n.d.). Ez bizonyos csoportokat marginalizál azáltal, hogy korlátozza hozzáférésüket a többségi népesség számára elérhető társadalmi juttatásokhoz és szolgáltatásokhoz (Galabuzi, 2004). Az etnikai, kulturális és vallási kisebbségekhez tartozó gyermekek különösen kiszolgáltatottak a társadalmi kirekesztésnek. Azokban a környezetekben, ahol a társadalmi befogadás nem élvez prioritást, gyakrabban fordul elő a kortárs áldozattá válás, az elutasítás és a barátsághiány (Juvonen et al., 2019). Ezen túlmenően a társadalmi kirekesztés és az érzékelt előítéletek negatívan befolyásolják a pszichológiai jólétet, és gátolják a tanulmányi előrehaladást (Hood et al., 2016).

Az **oktatási** környezet kulcsfontosságú szerepet játszik a gyermekek csoportközi attitűdjeinek alakításában (Cooper & Slavin, 2001) és a proszociális viselkedés

előmozdításában (Alan, 2021), ösztönözve az inkluzivitást és áthidalva a társadalmi-kulturális különbségeket. Az oktatásban az inkluzivitás számos formát ölthet, figyelembe véve a fogyatékkal élő gyermekek (Amado et al., 2013), a menekültek és bevándorlók (Aarsaether, 2021), az eltérő anyanyelvűek (Juvonen et al., 2019) vagy a társadalmi hátrányokkal küzdő gyermekek (Veland, 2009) igényeit. A társadalmi befogadás azonban túlmutat a fizikai integráción. A társadalmi szempontból inkluzív oktatási környezet biztosítja a társadalmi javakhoz – például a tanulási lehetőségekhez – való egyenlő hozzáférést (Lister, 1998), és elősegíti a harmonikus kapcsolatok kialakulását, többek között a különböző etnikai háttérrel rendelkező diákok között is (Juvonen et al., 2019).

Az oktatásban az inkluzivitás előmozdítása olyan célzott megoldásokat igényel, amelyek a marginalizált csoportok igényeire irányulnak. Az **inkluzív oktatási intervenciók** világszerte elismert gyakorlatok, amelyek célja, hogy minden gyermek számára egyenlő lehetőségeket biztosítsanak (Tristiani, 2019). Ezek az intervenciók gyakran olyan stratégiákat tartalmaznak, mint a közös osztálytermi célok kitűzése és az inkluzív tanítási módszerek alkalmazása (Juvonen et al., 2019). **A szociális készségek fejlesztése** különösen hatékony a kirekesztés veszélyének kitett gyermekek esetében, mivel elősegíti a pozitív társas interakciókat (Denham et al., 2009).

Egy másik hatékony stratégia a **csoportok közötti pozitív kapcsolatok** előmozdítása, amely bizonyos feltételek teljesülése esetén csökkenti az előítéleteket és javítja a csoportközi kapcsolatokat: a csoportok közötti egyenlő státusz, a közös célok, az együttműködés és a tekintélyes támogatás (Allport, 1954). Azok a csoportközi kapcsolatépítő intervenciók, amelyek teljesítik ezeket a feltételeket, elősegítik a megértést és az empátiát a különböző csoportok között, csökkentve ezzel a társadalmi feszültségeket és előmozdítva az inkluzivitást (Pettigrew & Tropp, 2006).

A T4I-projekt ezeket a gyakorlatokat integrálja az ifjúsági facilitátorok képzése és az inkluzív gyermekfoglalkozások révén. A pozitív csoportközi kapcsolatok és a szociális készségek fejlesztésének kihasználásával a T4I foglalkozik a gyermekeket és fiatalokat befolyásoló társadalmi rendszerek összetettségével, beleértve az iskolai és otthoni környezetüket is.

2.2. Komplex megközelítés az oktatásban való társadalmi befogadás előmozdításához

A T4I-projekt **komplex megközelítést** alkalmaz **a társadalmi befogadás előmozdítására**, amely Bronfenbrenner ökológiai rendszerelméletén (1979) alapul, amely kiemeli a gyermek elsődleges és másodlagos társadalmi környezete közötti kölcsönhatást. Az elsődleges környezet magában foglalja a családot és a közeli közösséget, míg a másodlagos környezet az iskolai környezetet foglalja magában. Ahogyan Radó (2017) is hangsúlyozza, a hatékony inkluzív intervenciókhoz mindkét rendszerre ki kell terjedni. Ehhez differenciált gyakorlatokra, intézményesített eljárásokra, tartós inkluzív kapacitásra és a szülők aktív bevonására van szükség. Ezen összefüggések felismerése alapján a T4I kezdeményezés bevonja a gyermekek társadalmi környezetének minden szintjéről származó szereplőket – ideértve az ifjúsági facilitátorokat, a civil szervezetek szakembereit, a tanárokat és a szülőket –, hogy közösen támogassák a társadalmi befogadást.

Az alábbiakban általános áttekintést adunk a komplex megközelítés alkalmazásának előnyeiről; az egyes szereplők szerepének részletes leírását a 4.2. fejezetben („Szereplők”) találod.

A részt vevő gyermekek szemszögéből **az ifjúsági facilitátorok** egyedülálló szerepet töltenek be „közel álló kortársakként” (Solomon, 2024), akik azonosulható példaképként szolgálnak. Jelenlétük bizalmat és inspirációt kelt a gyermekek körében, miközben maguknak a facilitátoroknak is jelentős fejlődési lehetőségeket biztosít. A kutatások azt mutatják, hogy a hasonló kezdeményezésekben való részvétel olyan készségekkel ruházza fel a fiatalokat, amelyek segítségével képesek kezelni a különböző háttérből származó helyzeteket, megoldani a konfliktusokat, kompromisszumot kötni és empátiát tanúsítani (Krauss & Suandi, 2008). Így a fiatal facilitátorok bevonása olyan kölcsönös dinamikát teremt, amelyből mind a facilitátorok, mind a gyermekek profitálnak.

A tanárok ugyanolyan fontos szerepet játszanak a gyermekek társadalmi befogadásának elősegítésében. Ha a pedagógusok megfelelően felkészültek az etnikailag sokszínű osztályok kezelésére, és rendelkeznek inkluzív iránymutatásokkal és erőforrásokkal, akkor felhatalmazhatják a diákokat és elősegíthetik a csoportok közötti értelmes interakciókat (Keles, 2021). Ezzel szemben a nem megfelelő tanári képzés vagy a faji előítéleteken alapuló pedagógiai gyakorlatok továbbra is fenntarthatják a marginalizációt. Például a roma diákokkal szemben gyakran alacsonyabb elvárásokat támasztanak a képességeikre vonatkozó, faji alapú előítéletek miatt (Messing, 2017). A T4I kezdeményezés ezt úgy

kezeli, hogy a tanárokat inkluzív stratégiákkal és módszertanokkal látja el, lehetővé téve számukra, hogy tekintélyszemélyként támogassák a csoportok közötti pozitív kapcsolatokat, ami a sikeres interakció kulcsfontosságú feltétele (Allport, 1954; lásd a 3.1. fejezetet: *A társadalmi befogadás fontossága*).

A szülők is központi szerepet játszanak gyermekeik tanulmányi sikerében és társadalmi beilleszkedésében (Bempechat, 1992). Részvételük elengedhetetlen a társadalmi befogadás előmozdításához az oktatási kontextusban (Gonzalez-Falcón et al., 2022). A gyakorlati intervenciók bebizonyították a szülői részvétel értékét a befogadás előmozdításában, legyen szó készségfejlesztő tevékenységekről, a tanár-szülő közötti kommunikáció javításáról vagy olyan platformokról, amelyek lehetővé teszik a szülők és a gyermekek számára, hogy hangot adjanak igényeiknek (Keles, 2021). A T4I keretrendszerén belül a szülőket arra ösztönzik, hogy támogassák és motiválják gyermekeik részvételét, miközben szorosabb kapcsolatokat építenek ki a tanárokkal a befogadási erőfeszítések megerősítése érdekében.

A Tools4Inclusion módszertan

3. A Tools4Inclusion módszertan

A T4I módszertan két, egymással összefüggő fázisból áll: *a képzésből és az intervencióból*. Számos szereplőt von be, köztük *civil szervezetek szakembereit, tanárokat, szülőket, ifjúsági facilitátorokat és gyermekeket*, akiknek a részvétele elengedhetetlen a program sikeréhez. A gyermekek életét és interakcióit meghatározó komplex ökoszisztémákra összpontosítva a program az inklúzió előnyeit a résztvevőkön túl kiterjeszti az iskolákra, a családokra és a tágabb közösségekre is.

4. fejezet:

- ◆ Bemutatja a T4I program két fázisát (4.1. fejezet: *A program felépítése*).
- ◆ Részletesen bemutatja az összes szereplő háttérét, szerepét és felelősségi körét (4.2. fejezet: *Szereplők*).

3.1. A program felépítése

Képzés: a fiatal facilitátorok oktatása és felhatalmazása

A T4I kezdeményezés első fázisa arra összpontosít, hogy a fiatal facilitátorokat (15–25 éves kor között) felruházza a gyermekek számára szervezett inkluzív foglalkozások vezetéséhez szükséges készségekkel (*lásd az 5. fejezetet: Ifjúsági facilitátorok képzése*). Ez a fázis online és offline képzéseket ötvöz, hogy bemutassa a T4I módszertant és az alapvető facilitációs technikákat.

A két fő cél a következő:

- **Olyan befogadó környezet megteremtése** a többségi és kisebbségi háttérrel rendelkező ifjúsági facilitátorok számára, **amely** elősegíti a hatékony együttműködést.
- Az ifjúsági facilitátorok **felkészítése** arra, hogy aktívan vezessenek befogadó gyermekfoglalkozásokat.

Az inkluzív környezetben, azonos szerepkörben végzett munka minden ifjúsági facilitátornak előnyös (*lásd a 3.1. fejezetet: A társadalmi befogadás fontossága*). A többségi csoportba tartozó fiatalok mélyebb megértést és kapcsolatot alakítanak ki a kisebbségi közösségekkel, szélesítve látókörüket és elősegítve az inkluzivitást. A kisebbségi csoportba tartozó fiatalok számára előnyös, hogy vezető szerepet vállalnak, értékes készségeket sajátítanak el és támogató hálózatokat építenek ki. Ez

a környezet felhatalmazza őket arra, hogy változás előmozdítóivá váljanak közösségeikben, erősítve a kollektív képességet a jövőbeli kihívások és lehetőségek kezelésére.

Intervenció: inkluzív programok szervezése gyermekek számára

A második szakasz a fiatal facilitátorok készségeinek gyakorlati alkalmazását helyezi előtérbe, különböző háttérrel rendelkező, 13–15 éves gyermekek számára szervezett inkluzív foglalkozások keretében (lásd a 6. fejezetet: *Inkluzív gyermekfoglalkozások*).

E szakasz céljai a következők:

- ☐ Gyakorlati tapasztalatot **biztosítani** az ifjúsági facilitátorok számára inkluzív foglalkozások szervezésében civil szervezetek szakembereinek és tanároknak az irányítása alatt.
- ☐ **Olyan környezet kialakítása**, ahol a gyermekek társadalmi megosztottságokon átívelő pozitív kortárs kapcsolatokat építhetnek ki, javítva ezzel szociális készségeiket és elősegítve az inkluzivitást.

A többségi háttérrel rendelkező gyermekek számára a foglalkozások lehetőséget nyújtanak arra, hogy a szokásos társasági körükön túlmutató, sokszínű környezetekkel és interakciókkal ismerkedjenek meg, ami segít csökkenteni az előítéleteket a fejlődés formáló szakaszában. A kisebbségi csoportokhoz tartozó gyermekek számára a foglalkozások inkluzív környezetet biztosítanak a társadalmi alkalmazkodási és mobilitási készségek gyakorlásához, felkészítve őket az ismeretlen helyzetekre. A szülők bevonása elengedhetetlen e szakasz sikeréhez.

3.2. Szereplők

A 3.2. fejezetben („Komplex megközelítés az oktatásban való társadalmi befogadás előmozdításához”) részletesen ismertetett módon a T4I kezdeményezés egy komplex megközelítést alkalmaz, amely a program második szakaszának – az intervenciónak – a sikeres végrehajtásához különböző szereplők aktív részvételét igényli (lásd a 4.1. fejezetet: „A program felépítése”). A T4I-kezdeményezés legfontosabb szereplői a fiatal facilitátorok, akik mind a képzési, mind az intervenciós szakaszban betöltött központi szerepük révén a program szívévé képezik. A szülők, a tanárok és a civil szervezetek szakemberei elengedhetetlen támogatást nyújtanak a programtevékenységek tervezésében, lebonyolításában és népszerűsítésében.

Bár a több szereplő bevonása elengedhetetlen a program sikeréhez, ez kihívásokhoz is vezethet, különösen a szerepek és felelőségek tisztázása terén. Ennek kezelése érdekében részletes leírást adunk az egyes szereplők hozzájárulásáról, lehetővé téve az iskolák vagy szervezetek számára, hogy a saját környezetükben hatékonyan valósítsák meg a T4I programot. A zavarok és a felelőségek elmosódásának minimalizálása érdekében javasoljuk, hogy a projekt kezdeti tervezési szakaszában egyértelműen határozzák meg az összes szereplő szerepét *(lásd a 23. oldalon található Gantt-diagramot)*.

Gyerekek

A gyermekek részt vesznek a T4I program **intervenciós** szakaszában, és általában **13–15** évesek, mind a többségi, mind a kisebbségi közösségeket képviselve. Javasolt ugyan, hogy a csoport legalább egyharmadát marginalizált közösségekből származó gyermekek alkossák, az iskoláknak és szervezeteknek azonban ezt saját konkrét körülményeikhez kell igazítaniuk. A gyermekek oktatási foglalkozásokon vesznek részt, és olyan tevékenységekben vesznek részt, amelyek célja a személyes fejlődés, az ismeretek megosztása, az elfogadás és a befogadás elősegítése. A kisebbségi háttérrel rendelkező gyermekeknek hátrányos társadalmi-gazdasági és társadalmi-kulturális háttérük miatt további támogatásra lehet szükségük. Ezt a támogatást civil szervezetek szakembereinek *(lásd alább: Civil szervezetek szakemberei)* vagy tanároknak *(lásd alább: Tanárok)* kell biztosítaniuk.

Ifjúsági facilitátorok

A 15–25 éves ifjúsági facilitátorok központi szerepet töltenek be a T4I programban, részt vesznek mind **a képzési, mind az intervenciós szakaszban**. Javasolt, hogy a facilitátorok legalább egyharmada hátrányos helyzetű háttérből származzon, bár ez a helyi körülmények alapján módosítható. Ezek az önkéntesek **átfogó képzésen** vesznek részt (online és offline egyaránt), hogy elsajátítsák a gyermekek számára szervezett inkluzív foglalkozások tervezéséhez és lebonyolításához szükséges készségeket. Az intervenciós szakaszban az ifjúsági facilitátorok a tanárok és a civil szervezetek szakembereinek szakmai irányításával **készítik elő és vezetik ezeket a foglalkozásokat**, alkalmazva a képzés során megszerzett ismereteket.

Szülők

A szülői részvétel elengedhetetlen a gyermekek tevékenységeinek sikeréhez a T4I program intervenciós szakaszában *(lásd a 3.2. fejezetet: Komplex megközelítés a társadalmi befogadás előmozdításához az oktatásban)*. Mind a kisebbségi, mind a

többségi háttérrel rendelkező szülők **támogatják gyermekeik részvételét** azáltal, hogy beleegyezést adnak, motiválják őket és irányítják viselkedésüket. Szükség szerint **részt vesznek a szülői értekezleteken és a gyermekek foglalkozásain**, rendelkezésre állásuktól és mobilitásuktól függően. Különösen az alacsonyabb társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező szülők esetében szükség lehet további támogatásra (pl. közlekedés megszervezése), amelyet a civil szervezetek szakembereinek kell biztosítaniuk, vagy a felelős tanárokkal egyeztetve kell megoldani. A tanárok rendszeres kapcsolatot tartanak fenn a szülőkkel, hogy tájékoztassák őket és bevonják őket a folyamatba, biztosítva ezzel a folyamatos visszajelzést és az aktív részvételt.

NGO-szakemberek

A civil szervezetek szakemberei a sokszínűség, az inklúzió és a nem formális oktatás terén szerzett szakértelmükkel jelentősen hozzájárulnak a T4I programhoz. Javasolt feladataik közé tartozik **a projekt bemutatása a szereplőknek, segítségnyújtás a fiatal facilitátorok toborzásában, képzések tartása, valamint az intervenciós szakasz támogatása**. Ezenkívül eszközöket és forrásokat is biztosíthatnak, felügyelhetik a gyermekek foglalkozásait, és fenntarthatják a kommunikációt az iskolákkal és a szülőkkel. Ha a foglalkozások formális oktatási környezetben zajlanak, a tanárok átvehetnek néhányat ezek közül a feladatok közül. A T4I kísérleti projekt esetében a négy partner szervezet (Bagázs, Aproximar, GHD, ELTE) szakemberei látták el ezt a szerepet. A civil szervezetek csoportvezetői szintén irányíthatják a program megvalósítását (lásd alább: *Csoportvezetők*).

Tanárok

Bármely tantárgyat tanító tanárok részt vehetnek a T4I programban, ha elkötelezettek a sokszínűség és a befogadás előmozdítása iránt. Szerepük elengedhetetlen a kezdeményezés legitimálásához, mivel intézményi támogatást nyújtanak, ami kulcsfontosságú tényező a csoportok közötti sikeres kapcsolatteremtéshez (lásd 3.1: *A társadalmi befogadás fontossága*). A tanárok azzal is hozzájárulnak a programhoz, hogy betekintést nyújtanak a részt vevő gyermekek készségeibe és igényeibe, segítve ezzel a foglalkozások befogadó jellegű kialakítását.

A tanárok két fő módon vehetnek részt a programban:

- ☐ **A szülők és a civil szervezetek szakemberei közötti elsődleges kapcsolattartóként:** A nem formális oktatási környezetben a tanárok

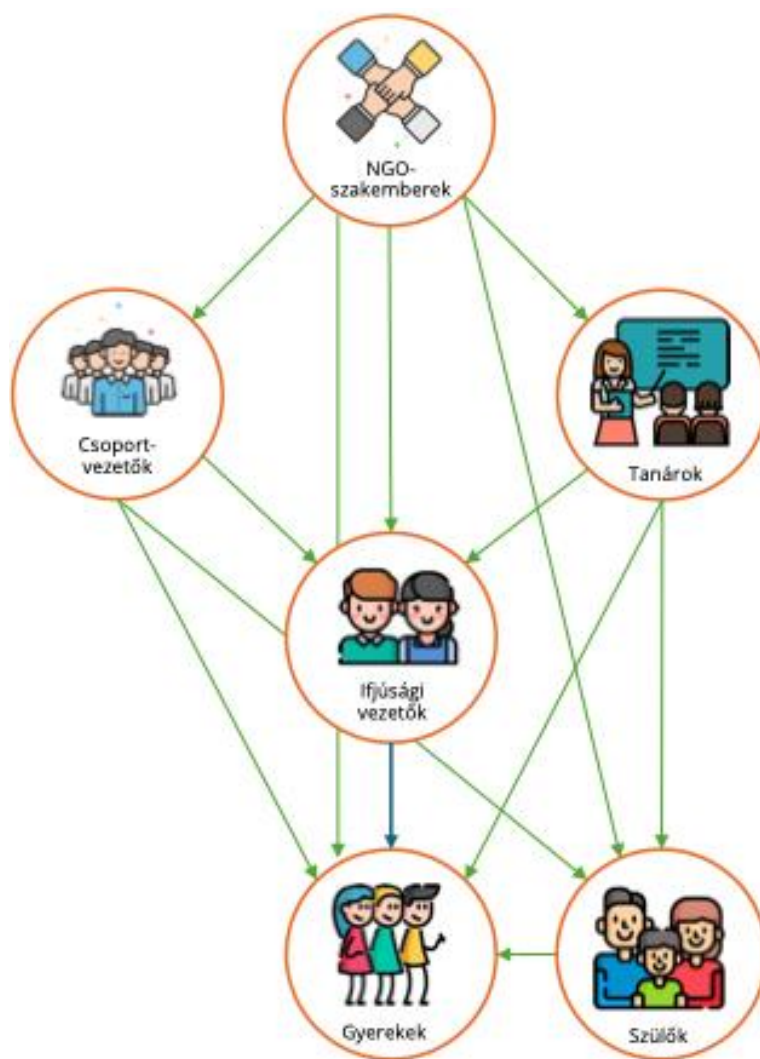
általában passzívabb szerepet töltenek be. Nem kötelesek részt venni az ifjúsági facilitátorok képzésén, és maguk dönthetik el, hogy csatlakoznak-e a gyermekek foglalkozásaihoz. Ugyanakkor ők koordinálják a gyermekek (és esetenként az ifjúsági facilitátorok) részvételét, elsődleges kapcsolattartóként szolgálnak a szülők számára, és az intervenció szakaszban szervezik a szülői értekezleteket.

- **Csoportvezetőként:** A formális oktatási környezetben a tanárok aktív szerepet vállalhatnak, hasonlóan a civil szervezetek szakembereihez (lásd fent: Civil szervezetek szakemberei). Ez magában foglalja az ifjúsági facilitátorok képzésének megszervezését és az azon való részvételt, az ifjúsági facilitátorok felügyeletét és támogatását a gyermekek foglalkozásai során, a szülői értekezletek szervezését, valamint a szülők számára elsődleges kapcsolattartóként való fellépést. E szerep betöltéséhez a tanároknak csoportvezetési készségekre, a csoportok közötti és a csoportokon belüli dinamikák megértésére, valamint a gyermekek és az ifjúsági facilitátorok igényeinek és készségeinek ismeretére van szükségük.

Csoportvezetők

A csoportvezetők felügyelik a T4I-projekt megvalósítását. Ha a gyermekek számára szervezett foglalkozásokat nem formális oktatási környezetben tartják (pl. egy helyi közösségi központban vagy egy civil szervezet székhelyén), akkor ezt a szerepet a civil szervezetek szakembereinek kell betölteniük. Ha a foglalkozásokat formális oktatási környezetben szervezik (pl. egy iskolában), a tanárok is vállalhatják a csoportvezetői szerepet. A felelőségek szétszóródásának elkerülése és a projekt zökkenőmentes előrehaladásának elősegítése érdekében ajánlott a projekt kezdeti előkészítési szakaszában eldönteni, kik legyenek a csoportvezetők (lásd a 18. oldalon található Gantt-diagramot).

Akár a civil szervezetek szakemberei, akár a tanárok vállalják ezt a szerepet, a csoportvezetők fő feladatai közé tartozik a fiatal facilitátorok toborzásának és képzésének felügyelete, a fiatal facilitátorok irányítása és segítése az intervenció szakaszban, valamint a program zökkenőmentes végrehajtásának biztosítása. A csoportvezetőknek részt kell venniük a fiatalok képzésén, a gyermekek számára szervezett foglalkozások előkészítő ülésein, magukon a gyermekek számára szervezett foglalkozásokon, valamint a szülői értekezleteken.

Érdeelt felek	Feladatok	Kezdeti előkészítés	1. szakasz: Ifjúsági facilitátorok képzése			2. szakasz: Befogadó gyermekfoglalkozások		
			A képzés előtt	A képzés alatt	A képzés után	A foglalkozások előtt	A foglalkozások alatt	A foglalkozások után
NGO szakemberek	A T4I program megismerése: a kézikönyv és a képzési anyagok elolvasása A szerepek meghatározása és a csoportvezetők kijelölése* A fiatalok számára készült képzési anyagok előkészítése Ifjúsági facilitátorok toborzása Ifjúsági facilitátorok képzésének szervezése és lebonyolítása Az ifjúsági képzés értékelése a facilitátorokkal Kapcsolatfelvétel: kapcsolatfelvétel az iskolákkal és a tanárokkal A szükséges erőforrások biztosítása minden érdekelt fél számára A fiatal facilitátorok felügyelete a gyermekek foglalkozásai során A gyermekek számára szervezett foglalkozások értékelése	Megismerkedés						
		Csoportvezetők*						
			Képzési anyagok					
			Ifjúsági toborzás					
				képzés megszervezése és lebonyolítás				
					Értékelés			
						Kapcsolatfelvétel		
						Erőforrások biztosítása		
						A fiatal facilitátorok támogatása		
								Értékelés
Tanárok	Részvétel az ifjúsági facilitátorok képzésén (opcionális)** Részvétel az inkluzív gyermekfoglalkozásokon (opcionális)** Kapcsolatot tartanak a szülőkkel Részvétel szülői értekezleteken			Képzésen való részvétel**				
							Részvétel a foglalkozásokon**	
						Kapcsolatot tartanak a szülőkkel		
								Szülői értekezlet
Ifjúsági segítő	A T4I képzés elvégzése Részvétel az inkluzív gyermekfoglalkozások előkészítésére szolgáló megbeszéléseken A gyermekfoglalkozások vezetése			A képzés elvégzése		Felkészülés		
							A foglalkozások levezetése	
Szülők	A fiatal facilitátorok részvételének jóváhagyása (18-) A gyermekek részvételéhez szükséges hozzájárulás A gyermekek részvételének támogatása Részvétel a szülői értekezleteken		Szülői hozzájárulás			Szülői hozzájárulás		
							A gyermekek részvételének támogatása	
								Szülői értekezlet
Gyermekek	Részvétel az inkluzív foglalkozásokon						Részvétel a foglalkozásokon	

* A T4I-projektekben a csoportvezetők szerepét általában civil szervezetek szakemberei töltik be. Ha azonban a gyermekek foglalkozásai formális oktatási környezetben zajlanak, a tanárok is betölthetik ezt a szerepet (lásd X. oldal: Csoportvezetők).

**A tanárok bevonásának szükségessége attól függ, hogy a tanár aktívabb vagy passzívabb szerepet játszik-e a projektben. Tevékenységük mértéke attól függ, hogy a gyermekek foglalkozásai formális vagy informális oktatási környezetben zajlanak-e (lásd az X. oldalt: Tanárok).

Ifjúsági facilitátorok képzése

4. Ifjúsági facilitátorok képzése

Ez a fejezet az ifjúsági facilitátorokra összpontosít, akik a T4I program sarokkövei. Ezek a facilitátorok önkéntesek, akik nagylelkűen szánják idejüket a kezdeményezésre, anélkül, hogy anyagi ellenszolgáltatást várnának. Szerepük elengedhetetlen a program sikerének és hatásának biztosításához (lásd a 3.2. fejezetet: *Komplex megközelítés a társadalmi befogadás előmozdításához az oktatásban*). Ennek következtében a T4I-csoportvezetőknek el kell ismerniük az ifjúsági facilitátorok létfontosságú hozzájárulását, és stratégiai megközelítést kell alkalmazniuk irányításuk során. Az igényeik megértése révén a csoportvezetők és a képzők személyre szabott stratégiákat dolgozhatnak ki a toborzás, a bevonás és a megtartás területén. Végül pedig elengedhetetlen egy átfogó képzési program biztosítása ahhoz, hogy az ifjúsági facilitátorok elsajátítsák azokat a készségeket, amelyek szükségesek a gyermekek számára szervezett inkluzív programok hatékony vezetéséhez.

5. fejezet:

- ◆ Útmutatást nyújt az ifjúsági facilitátorok toborzásához és kiválasztásához (5.1. *Toborzás és kiválasztás*).
- ◆ Hatékony módszereket mutat be a fiatalok bevonására és velük való együttműködésre (5.2. *Együttműködés a fiatal facilitátorokkal*).
- ◆ Betekintést nyújt a legkorszerűbb ifjúsági facilitátor-képzésbe (5.3. *Képzési tematikák*).

4.1. Toborzás és kiválasztás

Toborzás

Az ifjúsági facilitátorok toborzása kritikus lépés a T4I program sikerének biztosításában. Az elkötelezett ifjúsági önkéntesek hatékony toborzása érdekében kezd **a célcsoport azonosításával**: vedd figyelembe a közösségekben jelen lévő releváns kisebbségi és többségi háttérrel rendelkező csoportokat, valamint az ifjúsági facilitátorok számára megfelelő korosztályt (ajánlatos, hogy a facilitátorok életkora közel álljon egymáshoz). A potenciális ifjúsági facilitátorok vonzása érdekében **emeld ki az önkéntesség előnyeit**, például a személyes és szakmai fejlődési lehetőségeket, a vezetői készségek fejlesztését, a közösségi szolgálatban

szerzett tapasztalatot és a készségfejlesztést. **Információs ülések** vagy webináriumok **szervezésével** részletes tájékoztatást adhatsz a programról, annak céljairól, valamint az ifjúsági facilitátorok szerepeiről és felelősségeiről, továbbá válaszolhatsz a kérdésekre és kapcsolatba léphetsz az érdeklődő jelöltekkel. Ahhoz, hogy szélesebb közönséget érj el, **működj együtt iskolákkal, egyetemekkel, ifjúsági szervezetekkel, és használd ki a különböző csatornákat**, például a közösségi médiát, az iskolai hirdetőtáblákat, a közösségi központokat és a helyi civil szervezeteket. Fontold meg **a meglévő önkéntesek bevonását is**. Lehet, hogy vannak olyanok, akik már rendelkeznek a T4I programhoz elengedhetetlen készségekkel, és ez elősegítheti a felelősségvállalásuk és az elkötelezettségük erősödését is.

Kiválasztás

A kiválasztási folyamatot illetően azt javasoljuk, hogy kezdj egy világos és tömör **jelentkezési űrlappal**, amelyen keresztül a jelöltekről szóló alapvető információkat szerezhetsz be, például a hátterüket, motivációjukat és releváns tapasztalataikat (erre a célra számos ingyenes, online, felhasználóbarát weboldal áll rendelkezésre, például a Google Forms és a Survey Monkey). Javasoljuk továbbá **interjúk lefolytatását** is, hogy felmérj a jelentkezők lelkesedését, kommunikációs készségeit, tanulási hajlandóságát, csapatmunkára való alkalmasságát, valamint a program értékeivel és céljaival való összhangot. Fordíts különös figyelmet arra, hogy a csoportban biztosítsd a kisebbségi fiatalokból álló facilitátorok ajánlott arányát (egyharmad), az inkluzivitás elérése érdekében. **Értesítsd a kiválasztott jelölteket**, és adj nekik részletes információkat a képzési ütemtervről és az elvárásokról. Egy **bevezető foglalkozás** segíthet abban, hogy üdvözöljék őket a programban, és áttekintést nyújtson szerepeikről és felelősségeikről.

Ha a T4I programot iskolai környezetben kívánod megvalósítani, mindkét eljárás könnyebben végrehajtható. Az iskolai környezetben történő sikeres toborzás és kiválasztás érdekében azonban azt javasoljuk, hogy a program népszerűsítéséhez és a diákok részvételének ösztönzéséhez használd ki az összes rendelkezésre álló iskolai kommunikációs csatornát. Fontos továbbá tájékoztató és magyarázó foglalkozások szervezése is, hogy a diákok ne érezzék magukat elvesztettnek vagy zavarodottnak a program céljaival vagy a programban betöltött szerepükkel kapcsolatban. Ha relevánsnak ítéled, a T4I-program zökkenőmentesen integrálható a kiegészítő tananyagelemekbe, vagy kiegészítheti az iskola által biztosított nem formális oktatási kínálatot.

4.2. Együttműködés a fiatal facilitátorokkal

Miután a programnak kialakult egy sokszínű ifjúsági facilitátorcsoportja, fontos fenntartani a tanulási és részvételi motivációjukat, biztosítva folyamatos részvételüket. A cél az, hogy az ifjúsági facilitátorok több félévig is a programban maradjanak. Elengedhetetlen egy **sikeres önkéntes-menedzsment stratégia** kidolgozása, mivel ez jelentősen befolyásolhatja a T4I kezdeményezés sikerét, akár elősegítve, akár gátolva azt. Íme néhány iránymutatás az ifjúsági facilitátorok irányításához a program sikerének biztosítása érdekében.

Vonjuk be a kisebbségi háttérrel rendelkező ifjúsági facilitátorokat

Az inkluzív tanulási környezet megteremtése érdekében a T4I program azt javasolja, **hogy a fiatal facilitátorok legalább egyharmada kisebbségi közösségekből származzon**, összhangban a gyermekek háttérrel az *intervenciós* szakaszban (lásd a 4.2. fejezetet: *Szereplők*). A fiatal facilitátorok **első kézből származó ismereteket** hoznak saját igényeikről, kihívásaikról és erőforrásaikról, amelyek alapján kialakíthatók és végrehajthatók a kulturális szempontokat figyelembe vevő gyermekfoglalkozások, és biztosítható, hogy a hátrányos helyzetű közösségek hangja meghallgatásra és tiszteletben tartásra kerüljön. Ezért azt tanácsoljuk a csoportvezetőknek, hogy tekintsék a kisebbségi fiatalokat **erőforrásnak**, és gondoskodjanak arról, hogy bevonják őket a gyermekeknek szóló tevékenységek tervezésébe és lebonyolításába.

Hangsúlyozzák a program céljához való hozzájárulást

Elengedhetetlen a fiatal facilitátorok hozzájárulásának jelentőségének hangsúlyozása. Ha kiemeljük, **hogy elkötelezettségük milyen szélesebb körű hatással** van a társadalmi rendszerekre és problémákra, az segít nekik megérteni, hogy a T4I-programokban végzett munkájuk hogyan járul hozzá a nagyobb társadalmi kihívások megoldásához. Munkájuk mögött meghúzódó cél elismerése és kommunikálása mélyebb kötődést alakít ki a T4I-kezdeményezéshez, növelve az elkötelezettséget és az odaadást. Ez a megközelítés segít a fiataloknak felismerni szerepük szélesebb körű hatását, motiválva őket arra, hogy következetesen és odaadóan járuljanak hozzá a programhoz.

A program céljainak egyértelmű meghatározása

Az egyértelmű célok meghatározása irányt és célt ad az ifjúsági facilitátoroknak. Ha segítünk nekik megérteni, milyen célok elérése érdekében dolgoznak, az növeli

motivációjukat és elkötelezettségüket. Az egyértelmű célok fokozzák a **felelősségvállalást és az átláthatóságot**, mivel a fiatal facilitátorok tudják, mit várnak tőlük, és hogy hozzájárulásuk hogyan támogatja a T4I-program sikerét. Ez elősegíti a **felelősségérzet és a tulajdonosi tudat** kialakulását, ami nagyobb **elkötelezettséghez és odaadáshoz** vezet. A célok kitűzése a fiatal facilitátorokkal a képzés végén, a gyermekek számára szervezett tevékenységek megkezdése előtt hasznos eszköz lehet.

Átfogó képzés megvalósítása

Egy átfogó képzési programba való befektetés elengedhetetlen ahhoz, hogy az ifjúsági facilitátorok elsajátítsák a sikerhez szükséges készségeket. Azáltal, hogy gondoskodik az alapos képzésükről, a T4I-program felhatalmazza az ifjúsági facilitátorokat, és biztosítja az inkluzív gyermekprogramok magas színvonalát. A következő szakasz az ifjúsági facilitátorok képzési programjának részleteibe mélyed bele, felvázolva azokat a módszereket és tartalmakat, amelyek felkészítik az ifjúsági önkénteseket a T4I-kezdeményezésben betöltendő kulcsfontosságú szerepeikre.

4.3. A képzési tematika

A képzés céljai

A T4I ifjúsági facilitátor-képzési program célja, hogy az ifjúsági facilitátorok számára biztosítsa azokat az ismereteket és eszközöket, amelyek szükségesek a gyermekek számára szervezett inkluzív foglalkozások hatékony és biztonságos megtervezéséhez és lebonyolításához. Ezen túlmenően a program arra törekszik, hogy fokozza a résztvevők tudatosságát az inklúzió kulcsfontosságú aspektusairól, elősegítve ezzel a toleránsabb és összetartóbb közösségek kialakulását.

Tanulási eredmények

A tanulási eredmények két részből állnak:

- ☐ **Elméleti ismeretek elsajátítása** az inklúzió, a multikulturalizmus és az önérvényesítő kommunikáció terén.
- ☐ **Gyakorlati készségek elsajátítása** a gyermekcsoportok hatékony moderálásához és irányításához.

Formátum és tanulási módszerek

A T4I ifjúsági facilitátor-képzés a **távoktatás (aszinkron)** és a **személyes foglalkozások (szinkron)** kombinációjára épül. A cél az, hogy fejlesszük a fiatal

facilitátorok ismereteit és önállóságát, hogy olyan tevékenységeket vezessenek a gyermekekkel, amelyek elősegítik az inklúziót és a sokszínűség tiszteletben tartását.

Aszinkron foglalkozások (Távoktatás)	Szinkron foglalkozások (Személyes)
Az ifjúsági facilitátorok által használt tanulási platformot a Bagázs biztosítja, és a https://download.neting.hu/review/neting/bagazs/t4i/#/dashboard címen érhető el. Az ifjúsági facilitátoroktól elvárjuk, hogy a személyes foglalkozásokon való részvétel előtt áttekintsék az online tartalmakat.	A személyes foglalkozásokon a kulcsfontosságú fogalmak megvitatására és a vitákra helyeződik a hangsúly, miközben a résztvevőket tapasztalataik megosztására ösztönzik. Ezek a foglalkozások gyakorlatokat, csoportdinamikai feladatokat, szerepjátékokat és egyéb interaktív tevékenységeket tartalmaznak a megszerzett ismeretek megerősítése érdekében.

A képzési modulok áttekintése

A T4I ifjúsági facilitátor-képzés hat modulból áll. Az egyes modulok főbb tanulási eredményei az alábbiak:

1. modul Bevezetés	2. modul A gyermekek megértése
- Ismerd meg a T4I kezdeményezést és céljait. - Ismerd meg az inklúzió és a sokszínűség megvitatásának fontosságát.	- Ismerd meg a gyermekek fejlődését és igényeit. - Ismerd meg, hogyan kell kezelni a gyermekcsoportokat. - Fejlessz ki technikákat a gyermekek hatékony bevonására. - Hozz létre biztonságos és támogató környezetet a megosztáshoz.
3. modul Csoportvezetés	4. modul Multikulturalizmus
- Ismerd meg az intervenció keretében alkalmazható konfliktuskezelési stratégiákat. - Kezeld a csoporton belüli különböző viselkedésformákat és érzelmeket. - A csapatszellem és az együttműködés elősegítése. - Szerezz eszközöket a sokszínű csoportok hatékony kezeléséhez. - Értékelj az intervenció folyamatát és eredményeit.	- Ismerd meg a multikulturalizmus fogalmát. - Ismerd meg a különböző kultúrák iránti tisztelet és elfogadás előmozdítására szolgáló stratégiákat. - Ismerd meg, hogyan kezeld a sokszínűséget és hogyan mozdítsd elő az empátiát. - Gondolkodj el az inklúzióról és az inkluzív megközelítés fontosságáról az iskolai környezetben.

5. modul Önkép és önbecsülés	6. modul Kommunikáció
◆ Fejleszd önismeretedet, és ismerd meg saját erősségeidet és fejlődési területeidet. ◆ Fedezd fel az érzelmi intelligencia fogalmát és a fejlesztésére szolgáló stratégiákat. ◆ Tanuld meg, hogyan állíts fel személyes határokat és korlátokat mások tiszteletben tartása mellett.	◆ Ismerd meg a kommunikáció különböző típusait és stílusait. ◆ Ismerd meg és gyakorold az önérvényes kommunikációt és az aktív hallgatást. ◆ Tanulj meg stratégiákat az empatikus és határozott kommunikációhoz. ◆ A hatékony kommunikációt gátló gyakori akadályok azonosítása és kezelése.

Munkaterhelés

A **T4I ifjúsági facilitátor-képzés** teljes időtartama **16,5 óra**, amely a következőképpen oszlik meg:

- ☐ **12 óra szinkron**, személyes foglalkozás.
- ☐ **4,5 óra aszinkron** online tartalom.

	Személyes (órák)	Online (perc)
M1 Bevezetés	1	45
M2 A gyermekek megértése	2	45
M3 Csoportvezetés	3	45
M4 Multikulturalizmus	2	45
M5 Önkép és önbecsülés	2	45
M6 Kommunikáció	2	45
Összesen	12	4,5 óra

A 16,5 órás képzés ütemezését **minden iskola vagy szervezetnek magának kell meghatároznia**. A képzés kompakt formában, két vagy három teljes nap alatt is lebonyolítható, vagy heti foglalkozások keretében egy-két hónapra elosztva is.

Nyomonkövetési és értékelési módszertan

A T4I mind a fiatal résztvevőket, mind a képzési foglalkozásokat vezető oktatókat értékeli, hogy felmérje a képzési tematika megvalósíthatóságát és hatékonyságát.

A fiatal résztvevők esetében:

- A tananyag résztvevő fiatal facilitátorokra gyakorolt hatásának értékelése úgy, hogy a képzés előtt és után kérdőívet töltetünk ki velük, amelyben felmérjük a sokszínűséghez, az etnikai kisebbségekhez és a társadalmi dominancia-orientációhoz való hozzáállásukat, valamint kritikai gondolkodásukat.
- A fiatal facilitátorok tematikával kapcsolatos tapasztalatainak értékelése kvalitatív módszerek alkalmazásával, azáltal, hogy felkérjük őket, vegyenek részt egy csoportos interjún a képzés utolsó foglalkozása után.

A képzőkkel:

- A szinkron foglalkozások megvalósíthatóságának értékelése azáltal, hogy a képzőket a toborzásról, a jelentkező és a képzést befejező fiatalok számáról, a résztvevők közötti interakciókról, valamint az egyes részt vevő ifjúsági facilitátorok aktivitási szintjéről kérdezzük.

4.4. A képzés felépítése

Mint korábban leírtuk, a T4I képzési program egy aszinkron online részből és egy szinkron személyes részből áll. A következőkben mindkettőt közelebbről megvizsgáljuk.

Aszinkron rész (digitális tananyag)

A Tools4Inclusion (T4I) program e-learning platformja a következő címen érhető el:

<https://download.neting.hu/review/neting/bagazs/t4i/#/dashboard>

ahol a résztvevők interaktív modulok segítségével mélyíthetik el ismereteiket a Tools4Inclusion módszerről, amelyek a facilitátorok képzését, az inklúzió közösségépítést és a gyermekprogramok tervezését fedik le.

A platform jellemzői

Ez a neting.hu-alapú platform modern, felhasználóbarát irányítópultot (/dashboard) kínál intuitív navigációval (elrendezés, gombok/ikonok), moduláris tartalommal (fejezetek, egységek, feladatok, interaktív források) és vegyes tanulási támogatással (online elmélet + gyakorlati kiegészítők).

Hozzáférés: A teljes funkcionalitás a Moodle-platformon történő regisztráció/bejelentkezés után érhető el, illetve mindenki számára nyílt linkként is használható (digitális tananyagok, reflektív feladatok).

Funkciók: A vezérlőpult áttekintése, modulok, vegyes tanulási struktúra, mobilbarát kialakítás.

Tartalom: Interaktív elemekkel gazdagított digitális tananyag, amely a kiszolgáltatott helyzetű fiatalok (romák, migránsok, menekültek) bevonására és a közösségi felelősségvállalásra összpontosít; közvetlen kapcsolatban áll a személyes képzéssel.

Főbb feladattípusok

Ezek a feladatok ötvözik az elméletet a gyakorlati alkalmazással, hogy felkészítsék a fiatal facilitátorokat a Tools4Inclusion intervenciók üléseire:

- **Reflektív kvízek és önértékelések:** Rövid, többválasztós vagy nyitott kérdések, amelyek a modulok fogalmait tesztelik, például a csoportfejlődési szakaszok azonosítását vagy az önbecsülés gátjainak felismerését különböző háttérrel rendelkező fiatalok (pl. romák, migránsok) körében.
- **Szituációs gyakorlatok:** Valós esetek elemzése, például tevékenységek adaptálása multikulturális gyermekcsoportok számára, vagy konfliktusok megoldása inkluzív környezetben.
- **Tervezési sablonok:** Mintaülések kidolgozása, beleértve az intervenciókhoz szükséges gondolatterképeket és a szociális-érzelmi készségek fejlesztéséhez szükséges eszközkészleteket.
- **Vitaindító kérdések:** Naplóbejegyzések vagy fórumhozzászólások a személyes fejlődésről, a sokszínűség tudatosításáról és az inkluzív moderálási stratégiákról.
- **Multimédiás interakciók:** Videók, interaktív diagramok és drag-and-drop feladatok, amelyek a T4I kézikönyvhöz és Játékgyűjteményhez kapcsolódnak a gyakorlati felkészüléshez.

A feladatok az átvihető készségeket helyezik előtérbe, az előrehaladás nyomon követése a vezérlőpulton történik.

Szinkron rész (foglalkozási terv)

0. nap: Felkészülés és kapcsolatépítés

Tevékenység	Funkció
Üdvözlés és a cél bemutatása	Elvárások meghatározása és a tapasztalati tanulás áttekintése (játék → tapasztalat → reflexió → elemzés → alkalmazás)
Névtanulás és jégtörő játékok	Kezdeti kapcsolatépítés és emlékezetesség megteremtése
Páros gyors kapcsolatépítő rotációk	Gyors személyes kapcsolatok kialakítása
A résztvevők motivációjának megosztása	A csoport céljainak összehangolása a Tools4Inclusion projekttel
A projekt áttekintése és a kötelezettségvállalás tisztázása	A logisztikai részletek megértésének biztosítása
Kérdések és válaszok	Foglalkozzon az aggályokkal
Szünet	Szabadidős program
A komfortzóna vizualizációs gyakorlata	A kockázatok és a tanulási keretrendszer bemutatása
Várakozások és félelmek megosztása kis csoportokban	Pszichológiai biztonság megteremtése
Csoportos normák kialakítása	Közös szabályok megállapítása
Záró beszélgetési kör	Visszajelzések gyűjtése
Logisztikai eligazítás	Gyakorlati felkészülés

1. nap: Bizalomépítés és csoportképzés

Tevékenység	Funkció
Páros bizalomépítő navigációs feladat túra közben	A támaszkodás és a támogatás készségeinek fejlesztése

Vegyes csoportos kreatív kifejezés a Tools4Inclusion értékeiről	Az inklúzió és a spontaneitás ösztönzése
Az intervenciós foglalkozások közös gondolattérképének elkészítése	Az intervenciós ülések részleteinek tisztázása
A szabályok áttekintése + nagycsoportos együttműködési feladat; visszajelzés gyakorlása	A kohézió és a vezetői rotáció megerősítése

2. nap: A kommunikáció és a feldolgozás elmélyítése

Tevékenység	Funkció
Helyzetalapú szerepjáték és többfordulós társaktól kapott visszajelzés	Kommunikációs készségek fejlesztése és konstruktív visszajelzés
Páros/kis csoportos reflexió	A csoportdinamika elemzése
Fizikai bemelegítés + közös gyakorlati feladat	Informális kötelékek kialakítása
Hálát kifejező kör	Pozitív kapcsolatok kialakítása

3. nap: Összefoglalás és gyakorlati alkalmazás

Tevékenység	Feladat
Haladó szcenárió-szimulációk és vezetői tevékenységek	A tréneri technikák elsajátítása
Átfogó reflexió	A fejlődés összegzése

Elkötelezettség és gyakorlati információk a projekt következő lépéseiről	Hosszú távú elkötelezettség kialakítása
---	---

Útmutató a facilitátorok számára az alkalmazkodáshoz

Szempont	Irányelvek	Cél
Időgazdálkodás	60–90 perces blokkok; a reflexióra szánj 20%-ot	Támogatja az együttműködést
Csoportméret	Párok → kis csoportok → teljes csoport	A valódi moderálási folyamatot tükrözi.
Eszközök előkészítése	Alapvető eszközök (post-it cetlik, filctollak, kötelek/tárgyak); mindig legyenek tartalékok	Lehetővé teszi a gyors cserét a kontextusnak megfelelően.
Figyelemmel kísérés/alkalmazkodás	Valós idejű ellenőrzések (energiaskálák, körök); B-terv	Fejleszti a rugalmasságot és a metakogníciót.

4.5. Képzési anyagok

Itt áttekintést adunk a T4I ifjúsági facilitátor-képzési anyagokról, amelyek hat modulba vannak csoportosítva. Minden modul kiemeli a vonatkozó témában tárgyalt központi fogalmakat és főbb tartalmakat.

1. modul | Bevezetés

☐ A T4I kezdeményezés bemutatása

A **Tools4Inclusion (T4I)** kezdeményezés 15–25 éves, különböző háttérrel rendelkező fiatalokat támogat abban, hogy 6–14 éves gyermekek számára szervezett és vezetett oktatási foglalkozásokon keresztül csökkentsék a társadalmi egyenlőtlenségeket. A T4I keretében a fiatalokat olyan tevékenységek vezetésére képezik ki, amelyek elősegítik a különböző etnikai, kulturális és társadalmi-gazdasági csoportokba tartozó gyermekek közötti megértést és barátságot. A kezdeményezés

nem csupán a gyermekeket támogatja, hanem a facilitátorokat is jövőbeli vezetőkké formálja, és hozzájárul egy inkluzívabb társadalom építéséhez. Ez egy országhatárokon átnyúló projekt, amelyben Magyarország, Portugália és Málta vesz részt, és célja, hogy hatókörét egész Európára kiterjessze.

□ Miért fontos az inkluzivitás?

Az inkluzivitás biztosítja, hogy mindenki – háttérétől függetlenül – ugyanazokhoz a lehetőségekhez jusson, és otthon érezze magát. A társadalmi kirekesztés olyan problémákhoz vezethet, mint az iskolai zaklatás, a magány és a gyenge tanulmányi eredmények. Az inkluzivitás előmozdítása – különösen az oktatási környezetben – segít megelőzni ezeket a kihívásokat, és olyan támogató környezetet teremti, ahol mindenki sikeres lehet.

□ Hogyan működik a T4I kezdeményezés?

A T4I a facilitátorok, a gyermekek, a szülők, a tanárok és a civil szervezetek közötti együttműködésen alapul. A facilitátorok szakértők által vezetett képzésben részesülnek az önérvényes kommunikáció, a problémamegoldás és a vezetés terén, hogy vonzó, értelmes tevékenységeket tudjanak szervezni, és hatékonyan tudjanak kezelni a különböző helyzeteket.

□ Mit nyer ezzel egy ifjúsági facilitátor?

Az ifjúsági facilitátorok értékes tapasztalatokat szereznek, többek között a csapatmunkában, a programok szervezésében és a valós problémamegoldásban. Ezek a készségek bármely pályán hasznosak, és tartós változást hoznak a korlátozott lehetőségekkel rendelkező gyermekek életében.

□ A T4I ifjúsági facilitátor-képzés alapvető szabályai

A tiszteletteljes, befogadó és hatékony tanulási környezet megteremtése érdekében a T4I ifjúsági facilitátor-képzést a következő **10+1 szabály** irányítja:

1. Tiszteld a másikat	◆ Bánj másokkal kedvesen és figyelmesen. ◆ Tiszteld a különböző véleményeket, háttérrel rendelkező embereket és tapasztalatokat. ◆ Támogasd a speciális igényű résztvevőket.
2. Titoktartás	◆ Ami a teremben elhangzik, az a teremben is marad. ◆ A megosztott információkat felhasználhatod, de a résztvevők személyazonosságát nem szabad nyilvánosságra hoznod. ◆ Személyes történeteket vagy érzékeny információkat kifejezett engedély nélkül nem szabad a csoporton kívül megosztani.
3. Aktív figyelem	◆ Fordíts teljes figyelmet a beszélőkre.

	◆ Kerüld a közbeszólást, és igyekezz megérteni mások nézőpontját.
4. Egyszerre csak egy ember beszéljen	◆ Hagyd, hogy egyszerre csak egy személy beszéljen, így biztosítva, hogy mindenki hangja hallható legyen.
5. Legyen nyitott	◆ Készülj fel a képzésre azzal a szándékkal, hogy tanulj mások tapasztalataiból. ◆ Beszéljétek meg az ötleteket konstruktív módon, személyes kritika nélkül. ◆ Ne feledje: nincsenek „hülye ötletek” vagy „rossz gondolatok”.
6. Aktív részvétel	◆ Vegyél aktívan részt; hozzájárulásod értékes a csoport számára. ◆ A részvételt ösztönözzük, de nem kényszerítjük.
7. Időgazdálkodás	◆ Legyen pontos a személyes foglalkozásokon. ◆ Tiszteld mások idejét azzal, hogy a képzés során végig koncentrált és aktív maradsz.
8. Építő jellegű visszajelzés	◆ Adj tiszteletteljes és a fejlődésre irányuló visszajelzést. ◆ Fogadja a visszajelzéseket ugyanilyen pozitív szellemben.
9. Zéró tolerancia a zavaró magatartással szemben	◆ A zaklatás, a megfélemlítés vagy a folyamatos közbeszólás nem tolerálható, és a foglalkozásról való kizárást vonhatja maga után.
10. Biztonságos környezet	◆ A képzők gondoskodnak arról, hogy a résztvevők biztonságos környezetben fejezhessék ki magukat, anélkül, hogy ítélkezéstől vagy megtorlástól kellene tartaniuk. ◆ Kérjük, jelezd az oktatóknak, ha bármikor nem érzed magad biztonságban.
11. Legyen hiteles (a +1-es szabály)	◆ Mutass példát, hiszen a tettek hangosabbak, mint a szavak. ◆ Cselekedeteid legyenek összhangban a szavaiddal, mutass integritást. ◆ Ne feledje, hogy ezek az elvek túlmutatnak a képzésen, és (jövőbeli) vezetőként a mindennapi helyzetekben is érvényesek.

2. modul | A gyermekek megértése

☐ A stressz megértése: eustressz, distressz és krónikus stressz

A stressz a mindennapi élet szerves része. A pozitív stressz, vagy *eustressz* (Selye, 1975) motivál minket arra, hogy szembenézzünk a kihívásokkal, új dolgokat próbáljunk ki és elkerüljük a veszélyt. Ha azonban a stressz elhatalmasodik, *distressz* (Selye, 1975) válik, ami csökkenti a motivációt és a teljesítményt. A *krónikus stressz*, amikor a distressz állandó, káros hatással van a mentális és fizikai egészségre (Thoresen & Eagleston, 1983). A gyermekekkel foglalkozók számára a distressz

jeleinek felismerése elengedhetetlen ahhoz, hogy hatékonyan tudjanak reagálni a gyermekek igényeire.

□ **A tolerancia-tartomány**

Minden egyénnek megvan a *maga* egyedi stressztűrő *tartománya*, amely befolyásolja, hogyan reagál a teste és az agya (Siegel, 1999). Ezen a tartományon belül az emberek képesek tanulni, kapcsolatokat építeni és információkat feldolgozni.

- ◆ **A túlzott izgalmi állapot** akkor **alakul ki**, amikor valaki túlstimulálódik, ami harci vagy menekülési reakciót vált ki. A tünetek közé tartozik az ingerlékenység, a szorongás és a koncentrációs nehézségek. A túlzott izgalmi állapotban lévő gyermekek olyan viselkedést mutathatnak, mint a sírás, mások lökdösése vagy a visszahúzódás, még akkor is, ha valójában nincs jelen veszély.
- ◆ **Az alulizgalmi állapot** hosszan tartó stressz esetén **alakul ki**, és befagyási reakcióhoz vezet. Ebben az állapotban a gyermekek elvonulnak, nem reagálnak vagy távolságtartónak tűnhetnek, bár belsőleg továbbra is stresszt élnek át.

□ **Biztonságos terek létrehozása**

Facilitátorként elsődleges feladatunk annak biztosítása, hogy a gyermekek biztonságban érezzék magukat. Ha felismerjük az izgalmi állapotukat, és nyugodt, tiszteletteljes magatartást tanúsítunk, csökkenthetjük a stresszt, segítve a gyermekeket az érzelmi szabályozás és az impulzusok kontrollálásának elsajátításában. A biztonság és a stabilitás példamutatásával olyan környezetet teremtünk, ahol a gyermekek biztonságban és támogatva érzik magukat.

□ **Az önszabályozástól a megértésig**

A stresszről és a tolerancia-tartományról való tanulás elengedhetetlen mind a gyermekek, mind saját magunk megértéséhez. Gyermekekkel dolgozó segítőként elengedhetetlenül fontos gondoskodnunk arról, hogy egy gyermek stressze vagy traumája ne váltsa ki fokozott stresszszintet a csoportban. Olyan helyzetekben, amikor egy gyermek szorongásban van, a következő lépések segíthetnek a biztonságos környezet fenntartásában:

- ◆ **Mérd fel saját stresszszintedet:** Gondolkodj el jelenlegi stresszállapotodon és tolerancia-tartományodon. Ha először

megnyugtatód magad, az segít csökkenteni a helyzet általános stresszt, és lehetővé teszi a átgondolt reakciókat.

- ◆ **Nyugodt jelenlétet biztosíts:** Segíts másoknak (gyerekeknek vagy szülőknek) lecsillapodni azzal, hogy kiegyensúlyozott és nyugodt magatartást tanúsítasz. Teremts nyugodtabb környezetet, ahol visszanyerhetik az érzelmeik feletti kontrollt.
- ◆ **Állj újra kapcsolatba:** Amint a helyzet megnyugszik, lépj kapcsolatba a gyermekkel vagy a szülővel a helyzetnek megfelelő módon. Gyermekek esetében ez együtt játszást jelenthet, felnőttek esetében pedig beszélgetést.
- ◆ **Segíts a reflexióban:** Amikor a gyermek vagy a szülő a tolerancia-tartományán belül van, gondolkodjatok el együtt a helyzeten. Ez a folyamat elősegíti a cselekedetek és az érzelmi reakciók tudatosítását.

A folyamat során elengedhetetlenül fontos, hogy ne keltsünk szégyenérzetet vagy bűntudatot. A cél az, hogy segítsünk a résztvevőknek felismerni a saját tolerancia-tartományukat, megérteni az érzelmeiket és fejleszteni az érzelmi tudatosságukat.

□ **Hogyan segítsünk a gyermekeknek a foglalkozás során jól teljesíteni**

Ismerd el az érzelmeiket	Reagálj megfelelően, amikor a gyermek szorong, kerülve a túlzott vagy elégtelen reakciókat. A nyugodt jelenlét segíthet nekik a helyzet enyhítésében.
Állíts fel kiszámítható határokat	Hozz létre strukturált környezetet, egyértelmű időbeli és térbeli rutinokkal.
Állíts be a gyermek korához igazodó határokat	Gondoskodj arról, hogy a szabályok és elvárások az életkornak megfelelőek legyenek – kihívást jelentsenek, de ne legyenek túlterhelők.
Szabályozd az ingerek mennyiségét	Szabályozd a tevékenységek intenzitását, hogy elkerüld a túlzott ingerek hatását és a viselkedési problémákat.
Bátorítsd a nyíltságot	Beszélg az érzelmeikről, és ösztönözd a gyermekeket, hogy osszák meg érzéseiket.
Gondolkodjanak együtt	Segíts a gyermekeknek megérteni és kezelni az érzelmeiket azáltal, hogy együtt elmélkedtek a lelkiállapotukról.
Mutass tiszteletet	Ismerd el a gyermekek érzelmeit és élményeit úgy, ahogyan ők érzékelik azokat.
Teret adni	Lehetőséget adj a gyermekeknek az önszabályozásra, csak akkor avatkozz be, ha szükséges, miközben továbbra is rendelkezésre állsz, ha támogatásra van szükségük.
Adj pozitív visszajelzést és alternatívákat	Fókuszálj a cselekedetek jutalmazására, ne az egyénekre, kerülj a „ne” és hasonló negatív kifejezések túlzott használatát, és kínálj alternatívákat a megfelelő viselkedéshez.

3. modul | Csoportvezetés

□ Gyermekcsoportok

A gyermekekkel való csoportos munka mind a formális, mind az nem formális oktatásban bevett gyakorlat. A csoportos tevékenységek javítják a gyermekek szociális készségeit, mivel lehetőséget nyújtanak azok valós idejű gyakorlására (Cooper & McEvoy, 1996). Emellett fejlesztik a mentalizációs készségeket is, mivel a gyermekek azonnali visszajelzést kapnak társaiktól és a csoportvezetőktől (Malberg et al., 2012). A csoporthoz tartozás elősegíti a tartozás érzését, növelve az önbizalmat és az önértékelést.

□ A csoportfacilitátorok szerepe

A csoportvezetők döntő szerepet játszanak abban, hogy biztonságos és támogató környezetet teremtsenek a gyermekek számára. Szükségük van olyan készségekre, amelyekkel bevonhatják a gyermekeket, és aktív csoporttaggá tudják őket formálni. A ifjúsági facilitátoroknak ismerniük kell a csoportdinamikát, és megfelelő eszközöket kell alkalmazniuk egy összetartó csoport kialakításához, ahol a gyermekek biztonságban érzik magukat, és nyíltan megoszthatják ötleteiket, gondolataikat és érzéseiket.

□ A csoportfoglalkozások felépítése

A csoportfoglalkozásokat a gyermekek fejlődési igényeihez kell igazítani, és általában három szakaszból állnak:

Nyitó tevékenység	Fő tevékenység	Záró tevékenység
A gyermekek megnyugvásának és koncentrációjának elősegítése érdekében inkább a „vezetésre” helyezzük a hangsúlyt, mint a „bemelegítésre”. Az olyan tevékenységek, mint az uzsonna megosztása, kis hangszerek használata vagy közös rajzolás, segíthetnek nyugodt légkör kialakításában. Új csoportok esetében az első foglalkozás során közösen állapítsák meg a szabályokat.	Végezz olyan tevékenységeket, amelyek értelmes közös élményeket nyújtanak, ösztönzik az egymás megismerését, és lehetőséget adnak a foglalkozás témájának átgondolására. Ilyenek például a csoportos játékok, a kézműves foglalkozások vagy a közös tanulási feladatok.	Gondolkodjatok el a foglalkozás során szerzett tapasztalatokról és tanulságokról. Használjatok olyan eszközöket, mint a hangulatmérők, irányított kérdések vagy kreatív kifejezési formák, például rajzolás vagy mozgás, hogy segítsétek a gyerekeket gondolataik feldolgozásában és megosztásában.

□ A csoport fejlődése

A csoportok Tuckman (1965) által azonosított öt szakaszon keresztül fejlődnek:

1. Kialakulás	2. Viharzás	3. Normakialakítás	4. Munka fázis	5. Feloszlás
A tagok újak a csoportban, és még nem ismerik a környezetet. Használjanak irányított tevékenységeket, például névköröket vagy nem verbális eszközöket (pl. rajzolás vagy mozgás) a kapcsolatok kiépítéséhez. A vezetőknek magabiztosságot kell sugározniuk a bizonytalanság csökkentése érdekében.	A tagok ellenállhatnak a szabályoknak, vagy konfliktusokba keveredhetnek. A problémák kezelése ebben a fázisban erősíti a csoport kohézióját. A vezetőknek figyelniük kell az alcsoportok vagy klikkek kialakulására, és konstruktív módon kell kezelniük a konfliktusokat.	A konfliktusok alábbhagynak, a tagok magukévá teszik a csoportszabályokat, ami elősegíti az egységet. Törekedjen a kohézióra és a fokozottabb elkötelezettségre.	A csoport összetartóan működik, és a konfliktusokat konstruktív módon oldja meg. Használjon együttműködésen alapuló tevékenységeket a csoport termelékenységének maximalizálása érdekében.	A csoport lezárásakor biztosítson lehetőséget a búcsúzásra. Az olyan tevékenységek, mint az emlékek megosztása, levelek írása vagy emléktárgyak készítése, segítenek a gyermekeknek reflektálni az elért eredményeikre és a kialakult kötelékekre.

4. modul | Multikulturalizmus

□ Mi a multikulturalizmus?

A multikulturalizmus a különböző kultúrák együttélésére és elismerésére utal egy közösségen belül, ahol különböző kulturális, etnikai, vallási és nyelvi háttérrel rendelkező emberek harmonikusan élnek együtt, miközben megőrzik egyedi identitásukat. Célja a megértés, a tisztelet és a békés együttélés előmozdítása, a „másikosságban” gyökerező történelmi konfliktusok kezelése.

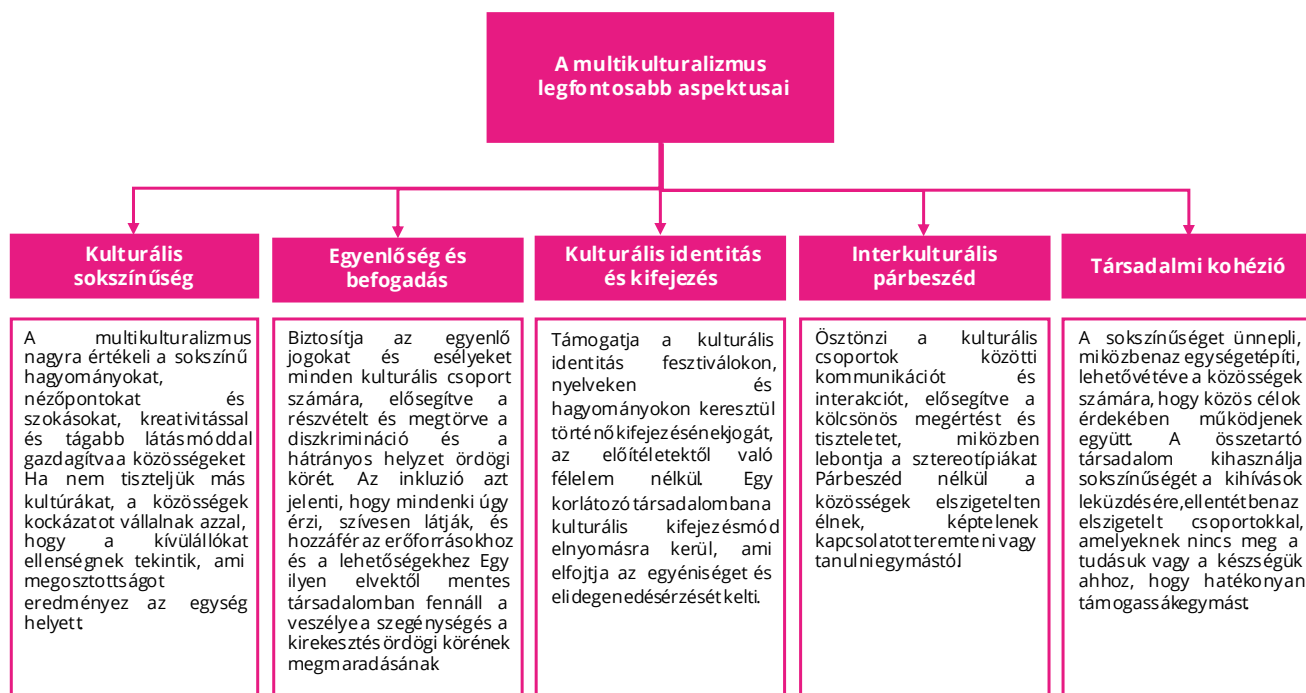
□ A multikulturalizmus fontossága

- ◆ **Elősegíti a toleranciát és a tiszteletet:** A multikulturalizmus elősegíti az inkluzivitást azáltal, hogy megkérdőjelezi a sztereotípiákat és lebontja a korlátokat, olyan környezetet teremtve, ahol a különbségeket nem félnek, hanem ünneplik.
- ◆ **Gazdagítja a társadalmat:** A kulturális sokszínűség új ötleteket, ételeket, zenét és nézőpontokat hoz magával, ami ösztönzi a kreativitást és az innovációt, és élénk, dinamikus közösségeket teremt.
- ◆ **Elősegíti a globális tudatosságot:** Egy összekapcsolt világban a különböző kultúrák megértése és tisztelete elengedhetetlen az együttműködéshez, a kommunikációhoz és a sokszínű környezetekben való boldoguláshoz.

- ◆ **Elősegíti a személyes fejlődést:** A más kultúrákkal való interakció elősegíti a nyitottságot, az empátiát és az önreflexiót, segítve az egyéneket a fejlődésben és önmaguk jobb megértésében.
- ◆ **Rugalmas közösségeket épít:** A sokszínűség értékelése erősíti a közösségen belüli kötelékeket, ösztönözve a kölcsönös támogatást és a csapatmunkát a közös kihívások megoldása érdekében.
- ◆ **Felkészít a jövőre:** A multikulturalizmus fejleszti az alkalmazkodóképességet, a csapatmunkát és a kultúraközi megértést – ezek elengedhetetlen készségek a mai globális társadalomban való sikerhez.
- ◆ **Elősegíti a társadalmi változást:** Az egyenlőség és az igazságosság előmozdításával a multikulturalizmus szembeszáll az elnyomással és a diszkriminációval, megnyitva az utat egy igazságosabb és befogadóbb világ felé.

□ A multikulturalizmus az oktatásban

Az oktatásban az iskolák kulcsfontosságú szerepet játszanak a különböző kultúrák és történelmek tanításában, elősegítve a sokszínűség iránti tiszteletet és megbecsülést a diákok körében. A tanítás túlmutat az előadásokon és bemutatókon; magában foglalja a különböző kultúrákkal való aktív kapcsolattartást is. Ez magában foglalhatja multikulturális gasztronómiai rendezvények, tánc- és zenei előadások szervezését, vagy egymás kulturális és vallási hagyományainak megünneplését.

5. modul | Önkép és önbecsülés

□ A fogalmak megértése

- ♦ **Az önkép** arra utal, hogy az egyének hogyan érzékelik képességeiket és kompetenciájukat különböző területeken, például a tanulmányi eredmények, a szociális készségek és a fizikai megjelenés tekintetében (Harter, 1988). Ez tükrözi az önértékeléseket és a személyes leírásokat, mint például „örmény vagyok” vagy „szeretek másoknak segíteni” (Vaz Serra, 1988). Az önkép az idő múlásával alakul, és egyre pontosabbá válik, ahogy a fiatalok beépítik a visszajelzéseket, és megkülönböztetik az erőfeszítést a kompetenciától (Harter, 1999).
- ♦ **Az önbecsülés** az egyén saját értékéről alkotott átfogó ítéletét tükrözi, és befolyásolja az önkép, valamint az, hogy mennyire értékeli az egyes területeket (Harter, 1999). A fizikai megjelenés gyakran erősen befolyásolja az önbecsülést. A megváltoztathatatlan tulajdonságok (pl. faj vagy életkor) elfogadásának ösztönzése, valamint a megváltoztatható jellemzők (pl. készségek vagy tanulás) fejlesztésére irányuló erőfeszítések elősegítik a pozitív önbecsülés kialakulását (Edukino, 2023).

Az egészséges önkép és önbecsülés előmozdítása elengedhetetlen a gyermekek jólétéhez. A szülők, a tanárok és a kortársak támogatása és elismerése jelentősen befolyásolja az önbecsülést, gyakran még a kézzelfogható segítségnél is jobban (Harter, 1999). A pozitív visszajelzés erősíti az önbecsülést, míg a kritika vagy a gyenge teljesítményekkel való összehasonlítás csökkentheti azt (Lachowicz-Tabaczek & Śniecińska, 2011).

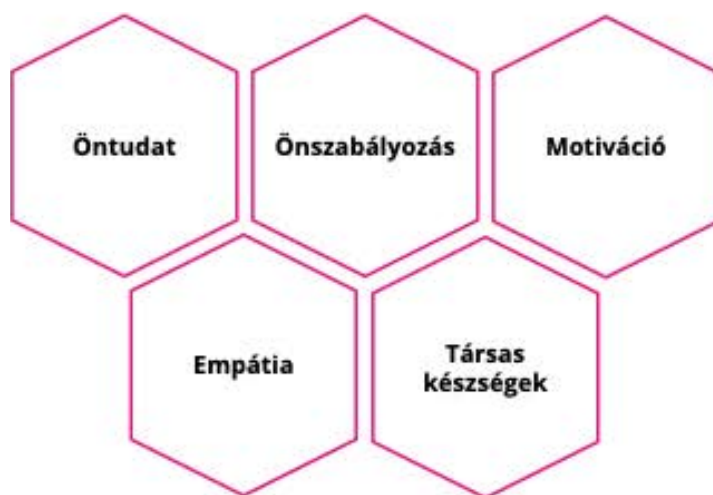
□ Érzelmi intelligencia

Az érzelmi intelligencia – Salovey és Mayer (1990) meghatározása szerint – három kulcsfontosságú összetevőt foglal magában: **az érzelmekre való odafigyelést, az érzelmek tisztázását és a hangulat helyreállítását**. Az érzelmekre való odafigyelés arra utal, hogy az egyén milyen mértékben veszi észre és veszi figyelembe saját érzelmeit. Az érzelmek tisztázása a különböző érzelmek megértéséhez és megkülönböztetéséhez kapcsolódik, míg a hangulat helyreállítása azt a képességet jelenti, hogy az egyén képes kilépni a negatív érzelmi állapotokból. Ezek a képességek elengedhetetlenek az érzelmek hatékony kezeléséhez és a kapcsolatok irányításához.

A kutatások azt mutatják, hogy az érzelmi intelligencia jelentős hatással van az önképre és az önbecsülésre, és segíti az egyéneket a kognitív, fizikai és szociális készségek fejlesztésében (Cabello González et al., 2006; Matalinares Calvet et al.,

2005; Salovey et al., 2002). Emellett lehetővé teszi az egyének számára, hogy felismerjék és elfogadják saját egyedi tulajdonságaikat és különbségeiket, elősegítve ezzel a mások sokszínűségének nagyobb mértékű elfogadását és tiszteletben tartását (ShareN(e)et, 2023).

Goleman (2011) **az érzelmi intelligencia öt területét** határozza meg:

- ◆ **Önismeret:** Az a képesség, hogy felismerjük saját érzelmeinket, megértsük azok okait, és felmérjük azok hatását magunkra és másokra. Az önismerethez tartozik a személyes erősségek és gyengeségek ismerete is, ami elősegíti a reális önértékelést és a döntéshozatalt.
- ◆ **Önszabályozás:** Az érzelmek konstruktív kezelésének képessége, a koncentráció és az egyensúly megőrzése még kihívásokkal teli helyzetekben is. Ez a képesség segít az egyéneknek rugalmasnak maradni és hatékonyan leküzdeni a kudarcokat.
- ◆ **Motiváció:** A fejlődésre és a sikerre irányuló hajtóerő, amelyet a magas személyes elvárások kitűzése és a célok elérése érdekében végzett következetes munka jellemez.
- ◆ **Empátia:** Az a képesség, hogy megértsük és figyelembe vegyünk mások érzelmeit és nézőpontjait azáltal, hogy a helyzeteket az ő szemszögükből nézzük. Az empátia elengedhetetlen az inklúzió és a kölcsönös tisztelet előmozdításához.
- ◆ **Társas készségek:** A konfliktuskezelést, a vezetői képességeket, a kommunikációt és a csapatmunkát magukban foglaló társas készségek

lehetővé teszik az egyének számára, hogy szilárd kapcsolatokat építsenek ki, és sikeresen kezeljék a társas interakciókat.

Ezeknek a készségeknek a fejlesztése támogatja a döntéshozatalt, és toleránsabb, befogadóbb környezetet teremt, ahol mindenki boldogulhat (Mayer et al., 2001; ShareN(e)t, 2023).

□ **Határok kijelölése**

A világos, ésszerű és határozott határok kijelölése elengedhetetlen az önkép megőrzéséhez és az önbecsülés erősítéséhez. A határok nem ultimátumok kiadásáról vagy mások megbüntetéséről szólnak, hanem a kölcsönös tiszteleten alapuló őszinte, határozott kommunikációt jelentenek.

Az inkluzivitás tiszteletet és kompromisszumot igényel, lehetővé téve a különböző háttérrel rendelkező emberek békés együttélését. Az érzelmi intelligencia döntő szerepet játszik az érzelmek érett és magabiztos kezelésében, különösen konfliktusok vagy szorongás idején. Ennek az érettségnek kulcsfontosságú eleme a saját határaink megértése és egy olyan biztonságos személyes tér kialakítása, amely tiszteletben tartja másokat.

Öt lépés a határok kialakításához (Crisis Prevention Institute, 2016):

1. Legyünk világosak és konkrétak: Fogalmazzuk meg a határokat közvetlenül és határozottan, agresszió és passzivitás nélkül.

2. Magyarázd el az indokokat: Ha megindokolod a határokat, az segít másoknak megérteni és tiszteletben tartani azokat.

3. Kínálj ésszerű választási lehetőségeket a következményekkel együtt: Mutass be olyan lehetőségeket, amelyek egyértelmű kimenetellel járnak. Kerüld az ultimátumokat, mivel azok konfliktust

4. A határokat következetesen érvényesítsd: Gondoskodj arról, hogy a határokat akkor is betartsák, ha ellenállásba ütköznek. Válassz olyan következményeket, amelyek praktikusak, igazságosak

5. Értékelj újra és módosítsd: Rendszeresen értékelj a határokat, hogy azok továbbra is relevánsak és előnyösek legyenek az érzelmi jólét szempontjából.

A határok átgondolt kijelölésével erősítheti az önbizalmat és építheti az egészségesebb kapcsolatokat. Ezek a gyakorlatok befogadó, tiszteletteljes környezetet teremtenek, ahol a különbségeket értékelik, és az egyének támogatást érznek.

6. modul | Kommunikáció

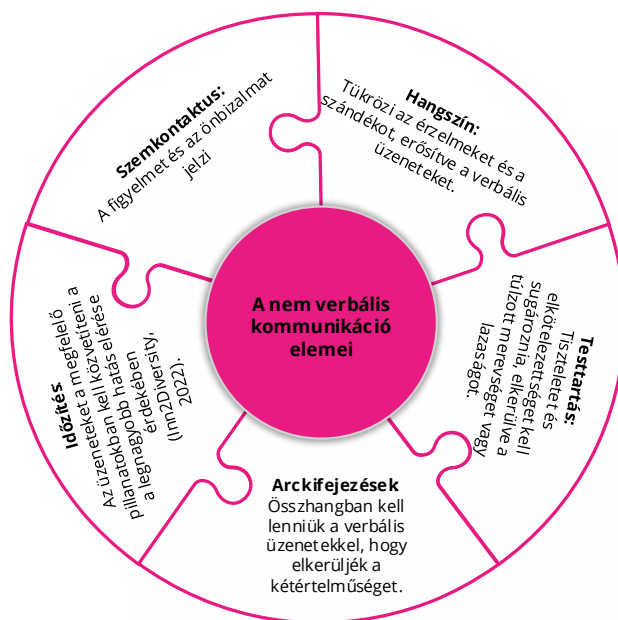
□ A kommunikáció meghatározása

A kommunikáció egy társadalmi és kognitív folyamat, amely magában foglalja az információk, érzések és gondolatok cseréjét, és amely az emberi interakció alapját képezi (Bunglowala & Bunglowala, 2015). A sikeres kommunikáció biztosítása érdekében négy fontos szempontot kell figyelembe venni (Extra C, 2024):

□ A kommunikáció típusai

- Verbális:** A nyelvtanra és a szavakra támaszkodik az ötletek megosztása érdekében, magában foglalja a beszédet, a hallgatást és a visszajelzést. Szándékos, alkalmazkodik a kontextushoz, és a világosságra és a meggyőzésre törekszik.
- Nonverbális:** A testbeszédet, a gesztusokat, az arckifejezéseket, a hangszínt és a térbeli elhelyezkedést használja a jelentés közvetítésére. Kiegészíti a verbális kommunikációt, és gyakran fejezi ki az érzelmeket és a szándékokat (ShareN(e)t, 2023).

□ A kommunikáció stílusai

Agresszív	Passzív	Asszertív
Nem megfelelő módon fejezi ki a véleményét, ami gyakran konfliktusokat és védekező magatartást vált ki. Bár közvetlen, hiányozhat belőle a mások nézőpontja iránti tisztelet	Az érzelmek elnyomásával kerüli a konfliktusokat, ami gyakran frusztrációhoz és elidegenedéshez vezet. Ideiglenesen hasznos a viták elkerülésére (Extra C, 2024).	Egyensúlyt teremt a világosság és a tisztelet között, lehetővé téve az egyének számára, hogy őszintén kifejezzék gondolataikat, miközben figyelembe veszik mások igényeit (Yuliani et al., 2020). Elősegíti a hatékony problémamegoldást és a kölcsönös megértést (Inn2Diversity, 2022).

□ Kommunikációs akadályok

Az akadályok gátolják a hatékony kommunikációt, és Joshi (n.d.) szerint a következők tartoznak ide:

- ♦ **Fizikai:** Zaj, megszakítások vagy nem megfelelő technológia.
- ♦ **Fiziológiai:** stressz, érzelmi állapotok vagy mentális zavaró tényezők.
- ♦ **Szemantikai:** Szakzsargon vagy kétértelmű nyelvhasználat miatti félreértések.
- ♦ **Kulturális:** eltérő normák és értelmezések.
- ♦ **Szervezeti:** Strukturális akadályok, például nem megfelelő kommunikációs csatornák vagy hierarchiák.

□ A kommunikáció javítása

- ♦ **Aktív hallgatás:** Vegyél részt a beszélgetésben visszajelzések adásával, a mondanivaló átfogalmazásával és a figyelemelterelő tényezők elkerülésével. Mutasd ki figyelmességedet nyitott testbeszéddel és verbális megerősítésekkel.
- ♦ **A nem verbális jelek felismerése:** Figyeljük a testbeszédet, az arckifejezéseket és a gesztusokat az érzelmek és szándékok megértése érdekében.

- ◆ **Konstruktív visszajelzés adása:** Adj útmutatást a kommunikációs készségek fejlesztéséhez kritika vagy büntetés nélkül.
- ◆ **A kontextus figyelembevétele:** A kommunikációt a hallgatósághoz és a helyzethez igazítsuk a félreértések elkerülése érdekében (Inn2Diversity, 2022).

A hatékony kommunikáció magában foglalja a verbális és nonverbális készségek elsajátítását, a kölcsönös tisztelet előmozdítását és egy befogadó környezet megteremtését. Ezen készségek fejlesztése felkészíti az egyéneket arra, hogy magabiztosan kezeljék a kapcsolataikat, és konstruktív módon kezeljék a kihívásokat.

Befogadó gyermekfoglalkozás ok

5. Inkluzív foglalkozások gyermek számára

Ez a fejezet az inkluzív gyermekfoglalkozásokra összpontosít, amelyek a T4I kezdeményezés intervenciós szakaszának fő elemei (lásd 4.1. *A program felépítése*). E foglalkozások célja olyan **inkluzív környezet** megteremtése, ahol a gyermekeknek lehetőségük nyílik **pozitív kortárs kapcsolatok kiépítésére**, etnikai, vallási vagy gazdasági státuszuktól függetlenül. A foglalkozásokon való részvétel lehetővé teszi mind a többségi, mind a kisebbségi csoportokhoz tartozó gyermekek számára, hogy fejlesszék szociális készségeiket és kapcsolatba lépjenek különböző háttérrel rendelkező kortársaikkal.

6. fejezet:

- ◆ Útmutatást nyújt az inkluzív foglalkozásokra jelentkező gyermekek toborzásához és kiválasztásához (6.1. *Toborzás és kiválasztás*).
- ◆ Példát mutat be egy félév felépítésére (6.2. *A félév felépítése*).
- ◆ Vázolja egy mintás gyermekfoglalkozás felépítését és tevékenységeit (6.3. *A program felépítése és tartalma*).
- ◆ Megosztja a kezdeményezés során a kockázatok kezelésére vonatkozó bevált gyakorlatokat (6.4. *Kockázatelemzés*).

A gyermekeknek szóló tevékenységek tartalmáról szóló részletesebb információk, valamint a tevékenységek gyűjteménye a [T4I Játékgyűjteményben](#) található.

5.1. Toborzás és kiválasztás

Toborzás

A T4I inkluzív gyermekprogramokba történő toborzáshoz elengedhetetlen, hogy mind a gyermekek, mind a szülők megértsék a program célját és előnyeit. Az iskolákban és óvodákban tartott tájékoztató foglalkozások segíthetnek a kétségek eloszlatásában, a program céljainak ismertetésében és a résztvevők szerepeinek elmagyarázásában. Ezen foglalkozások során a gyermekek igényeinek és érdeklődési körének felmérése biztosítja, hogy a program összhangban legyen az elvárásaikkal és céljaikkal. A részvétel ösztönzése során ki kell emelni a csatlakozás előnyeit, mint például az inkluzivitás előmozdítását, a barátságok kialakítását és az

értékes készségek elsajátítását. Ha a szülőket arra bátorítjuk, hogy támogassák a programot és önkéntesként vegyenek részt benne, az erősíti a program hatását, bizalmat épít, és együttműködő környezetet teremt minden érintett számára.

Kiválasztás

Az inklúzió eléréséhez ideális arány az, ha a gyermekek kétharmada a többségi csoportból, egyharmada pedig a kisebbségi csoportból származik. A T4I-programba való felvételkor elsődleges szempontnak kell tekinteni a résztvevők elkötelezettségét. Ajánlatos, hogy mind a többségi, mind a kisebbségi csoportból ugyanazok a gyermekek vegyenek részt következetesen az inkluzív oktatási program minden foglalkozásán. Ehhez elengedhetetlen, hogy a fiatal facilitátorok a folyamat egészében fenntartsák motivációjukat. Egyes gyermekek viselkedési vagy önszabályozási nehézségekkel küzdhetnek, ami miatt további támogatásra van szükségük egy kortárs részéről. Ez a kortárs lehet egy felnőtt ifjúsági facilitátor, egy tanár vagy egy civil szervezet szakembere, aki képes foglalkozni az adott gyermek speciális igényeivel. Az alacsonyabb társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező gyermekek nagyobb nehézségekkel szembesülhetnek a csoportba való beilleszkedés során, és további segítségre szorulhatnak a teljes körű részvételük biztosítása érdekében.

5.2. A félév felépítése

Minden T4I-kezdeményezés egyedi, ezért azt az adott kulturális kontextushoz, a részt vevő szervezetekhez és csoportokhoz kell igazítani, figyelembe véve az összes szereplő körülményeit és igényeit. Annak illusztrálására, hogy hogyan néz ki egy T4I-intervenciós félév, egy példát hozunk a T4I kísérleti programunkból.

Ismerkedés a gyerekekkel

Manapság sok fiatal folyamatos ingereknek van kitéve a képernyők, a közösségi média és a folyamatos kortárs interakciók révén, ami megnehezítheti számukra, hogy lelassuljanak, elviseljék a bizonytalanságot, és teljes mértékben bekapcsolódjanak a személyes csoportfolyamatokba. Ugyanakkor annak ellenére, hogy online szempontból rendkívül összekapcsolódtak, korlátozott önbizalommal rendelkezhetnek az ismeretlen vagy kevésbé ismert kortársaikkal való valós életbeli kapcsolatok kiépítésében, és jobban érinthetik őket a szociális szorongás, a kirekesztéstől való félelem vagy a gyors beilleszkedésre irányuló nyomás. Ezért a hátrányos helyzetű csoportokból származó gyermekek és ifjúsági facilitátorok

bevonása a félév legelejétől kezdve tudatos bizalomépítést igényel. Az első kapcsolatfelvételnek ezért nem csupán az információcserére kell összpontosítania, hanem a szorongás csökkentésére, a részvétel kiszámíthatóságának érzetére és a korai összetartozás-érzés kialakítására is. Ebben a szakaszban különösen fontosak a rövid, játékos, alacsony küszöbű tevékenységek, mivel ezek lehetővé teszik a gyermekek számára, hogy a kudarcától való félelem nélkül vegyenek részt, és segítenek az ifjúsági facilitátoroknak hiteles kapcsolatokat építeni velük.

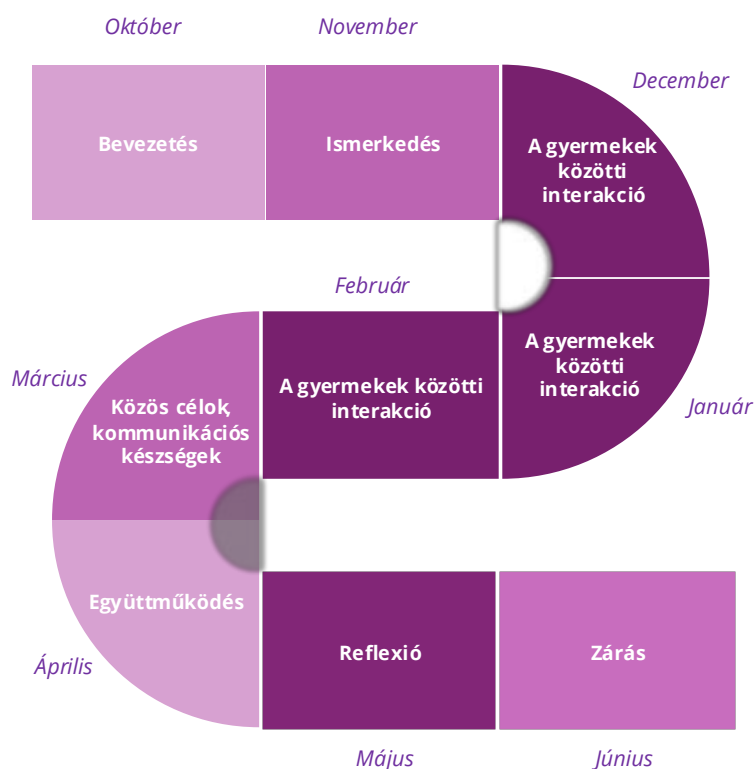
A motiváció fenntartása érdekében a csoportvezetőknek és az ifjúsági facilitátoroknak a program célját láthatóvá és konkrétvá kell tenniük a félév során. A gyermekek nagyobb valószínűséggel maradnak elkötelezettek, ha megértik, miről szólnak a foglalkozások, mire számíthatnak a jövőben, és ha apró, de rendszeres sikereket élnek át. Hasonlóképpen, a hátrányos helyzetű csoportokból származó ifjúsági facilitátorokat nem csupán résztvevőként, hanem olyan értékes közreműködőkként is kell kezelni, akik tapasztalatai és perspektívái erősítik a program minőségét és inkluzivitását. Ha egyértelmű szerepeket, felelősséget és rendszeres pozitív visszajelzést kapnak, az segít megerősíteni a felelősségvállalásukat és elkötelezettségüket.

Különös figyelmet kell fordítani a részvétel gyakorlati és érzelmi akadályaira is. Egyes gyermekek és ifjúsági facilitátorok esetében a rendszertelen részvétel nem az érdeklődés hiányát jelzi, hanem közlekedési nehézségek, családi kötelezettségek, az ismeretlen környezetben érzett bizonytalanság vagy a gyenge teljesítménytől való félelem következménye. Ezért a motivációt rugalmas nyomon követéssel, egyéni bátorítással, egyértelmű rutinokkal, valamint a résztvevők érdeklődéséhez, önbizalmához és életkörülményeihez igazított tevékenységekkel kell támogatni. Az ifjúsági facilitátoroknak és a csoportvezetőknek az inkluzív gyermekfoglalkozások megkezdése előtt legalább egyszer találkozniuk kell a részt vevő gyermekekkel, mind a többségi, mind a kisebbségi csoportokból. Ez a találkozó az iskolában vagy a jövőbeli foglalkozások helyszínén tartható. A találkozó során az ifjúsági facilitátorok játékokat játszhatnak, dalokat tanulhatnak vagy kézműves foglalkozásokat tarthatnak a gyermekekkel, hogy csökkentsék a szorongást és bizalmat építsenek.

Felkészülés a csoportvezetőkkel

A negyedéves tervezési találkozók (félévenként kétszer) elengedhetetlenek a csoportvezetők hatékony felkészüléséhez. Minden félév első találkozásán a csoportvezetőknek meg kell határozniuk az egyes foglalkozások céljait. Ezeket a célokat a későbbi találkozók során az elért eredmények és a visszajelzések alapján felülvizsgálják és módosítják. A csoportvezetők felelősek a nagycsoportos tevékenységek tervezéséért, amelyeket szükség szerint módosíthatnak. Az

alábbiakban egy példa található a két félévre kiterjedő gyermekfoglalkozások átfogó céljaira:

A javasolt havi témák csupán ajánlások. A csoportvezetők rugalmasan választhatnak olyan témákat, amelyek illeszkednek az évszakhoz kapcsolódó ünnepekhez, kulturális eseményekhez vagy az iskolában az év során folyó munkához. Ez lehetővé teszi, hogy a program kiegészítő forrásként szolgáljon, bármikor alkalmazkodva a tanulók konkrét igényeihez és helyzetéhez.

Felkészülés a fiatal facilitátorokkal

A hátrányos helyzetű fiatal facilitátoroknak további támogatásra lehet szükségük ahhoz, hogy magabiztosan és következetesen részt vehessenek ebben a folyamatban. Ezért egyértelmű és kezelhető feladatokkal, rendszeres bátorítással, valamint olyan találkozásszerkezettel kell bevonni őket, amely kiszámítható és támogató jellegű, nem pedig túlzottan formális vagy igényes. Fontos azt is felismerni, hogy az időnkénti részvétel hiánya nem feltétlenül a motiváció hiányával, hanem gyakorlati akadályokkal, bizonytalansággal vagy korábbi kirekesztési

tapasztalatokkal is összefüggésben állhat. Ezért a csoportvezetőknek teret kell biztosítaniuk az egyéni utánkövetésre, a pozitív visszajelzésekre és a fokozatos önbizalom-építésre, hogy az ifjúsági facilitátorok a saját tempójukban nőhessenek bele a szerepükbe, miközben továbbra is értékesnek és szükségesnek érzik magukat a csapaton belül.

Az ifjúsági facilitátoroknak **kéthetente** kell üléseket tartaniuk. Ezen ülések célja, hogy összefoglalják és megosszák a korábbi foglalkozásokon szerzett tapasztalataikat, megvitassák a fejlesztési lehetőségeket, valamint olyan kis csoportos tevékenységeket készítsenek elő a gyermekek számára, amelyek összhangban állnak az általános célokkal és a csoportvezetők által tervezett nagycsoportos tevékenységekkel. Az üléseknek 60–90 percig kell tartaniuk, és mindig jelen kell lennie egy csoportvezetőnek.

Felkészülés a szülőkkel

A hátrányos helyzetű szülők bevonásakor a kommunikációnak különösen világosnak, gyakorlatiasnak és könnyen követhetőnek kell lennie. Amennyiben lehetséges, célszerű egyszerű és hozzáférhető kommunikációs csatornákat létrehozni, például e-mail listát, WhatsApp-csoportot vagy más, a szülők számára ismerős, rendszeres kapcsolattartási formákat, hogy a szülők időben megkapják a friss információkat és emlékeztetőket. Ugyanakkor a hivatalos kommunikáció is fontos, és azt lehetőleg írásos formában kell biztosítani, szükség esetén nyomtatott levelek formájában is. Ez különösen fontos, mivel kiskorúak részvétele esetén a szervezőknek felelősségük, hogy megfelelő hozzájárulást szerezzenek a programhoz kapcsolódó fényképek, videók, történetek és egyéb személyes anyagok törvényes felhasználásához.

Ugyancsak elengedhetetlen, hogy a szülők világosan megértsék, milyen előnyökkel járhat a program gyermekük számára. Ezeket az előnyöket reális és érthető módon kell elmagyarázni, ideértve az önbizalom, a szociális készségek, a részvétel, a tanulási motiváció és az új élményekhez való hozzáférés terén elért fejlődést. Még abban az esetben is, ha bizonyos lehetőségek – például a nemzetközi tanulmányi látogatáson való részvétel – nem vonatkoznak automatikusan vagy egyformán minden gyermekre, a szülőknek mégis átlátható képet kell kapniuk a program általános értékéről és arról, hogy gyermekük milyen különböző módon profitálhat a részvételből.

A foglalkozások megkezdése előtt elengedhetetlen, hogy a programban részt vevő gyermekek szülei megismerjék egymást, és minden kérdésükre választ kapjanak. Ezért erősen ajánlott egy **előzetes találkozót** szervezni **az összes szülővel**, hogy

elmagyarázzák a foglalkozások céljait és felépítését, megválaszolják az esetleges aggályait, és ösztönözzék őket a lehető legnagyobb mértékű részvételre és bekapcsolódásra. A szülői részvétel elengedhetetlen a program sikeréhez.

A nagyobb elkötelezettség elősegítése érdekében azt is javasoljuk, hogy az érdeklődő szülőket hívják meg a program keretében zajló konkrét tevékenységekre, vagy akár konkrét feladatokat is bízzanak rájuk, például közös uzsonna elkészítését vagy a szállítás megszervezését. Ezen felül, amikor szükséges, vagy ha a programvezetők és a tanárok ezt megfelelőnek tartják, egyéni megbeszéléseket kell szervezni az egyes gyermekek szüleivel, hogy megoldják az esetleges konfliktusokat, vagy fokozzák a gyermek részvételét a tevékenységekben.

Az intervenció végén, miután minden foglalkozás lezárult, célszerű egy utólagos megbeszélést szervezni a szülőkkel, hogy beszámoljanak az eredményekről, megvitassák, mi működött jól, és meghatározzák a fejlesztendő területeket.

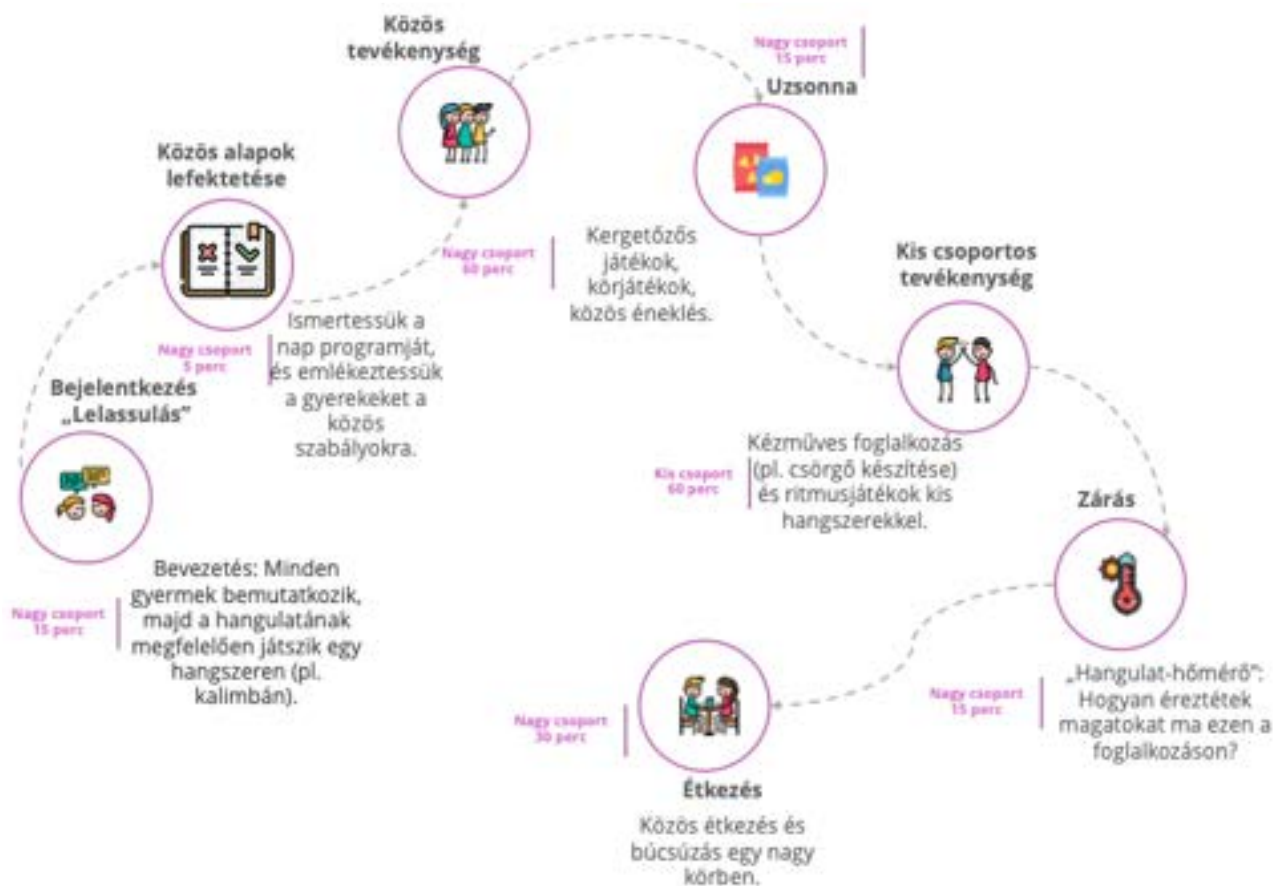
5.3. A foglalkozások felépítése és tartalma

A gyermekek számára szervezett foglalkozások felépítése

A T4I inkluzív gyermekfoglalkozásai interaktív és reflektív tevékenységeket tartalmazó nem formális programok – ezeket „intervenciós programnak” is nevezhetjük. A fentebb bemutatott végrehajtási szakasz egy teljes tanévet is igénybe vehet, míg **az inkluzív gyermekfoglalkozások** konkrét része **körülbelül három hónapig tart**. Ez az időtartam rugalmas és az iskola vagy szervezet sajátosságai szerint módosítható. Nincs meghatározva minimális időtartam.

Minden intervenciós foglalkozás kéthetente kerül megrendezésre, és 2 óra 30 percre tart, szünettel együtt. Ez az időkeret segít a résztvevőknek a jég megtörésében és a foglalkozás témájának elmélyítésében, miközben bőséges lehetőséget biztosít az interakcióra és a csoportos tevékenységekben való részvételre. Minden foglalkozás két fő részből áll: egy **nagycsoportos tevékenységből** és különböző **kiscsoportos tevékenységekből** (például játékok, kézműves foglalkozások, zenei tevékenységek). Amint azt fentebb már kifejtettük (lásd 6.2. A félév felépítése), a nagycsoportos tevékenységet a csoportvezetők előre, a negyedéves tervezési megbeszéléseken készítik elő, és bevonhatják a gyermekek szüleit is, hogy megosszák tudásukat, vagy más szakembereket, például gyermekjoga-oktatókat, kutyaterapeutákat vagy zeneterapeutákat. Az ezt követő kiscsoportos tevékenységek a nagycsoportos tevékenységre épülnek, és azokat az ifjúsági facilitátorok készítik elő a csoportvezetők támogatásával. A nagycsoportos és a kiscsoportos tevékenységek között a részt vevő gyermekek szünetet tartanak, hogy

megegyék az uzsonnát, a kiscsoportos tevékenységek végén pedig közösen étkeznek (opcionális). A foglalkozás egy bevezető körrel kezdődik és egy záró körrel ér véget, amely lehetőséget ad a gyermekeknek, hogy a kezdeten és a végén kifejezzék érzéseiket a tevékenységekkel kapcsolatban. Az alábbiakban bemutatunk egy példát egy inkluzív gyermekfoglalkozás felépítésére és tevékenységeire, amelynek becsült időtartama 3 óra, de ez módosítható:

A gyermekfoglalkozások tartalma

Ahhoz, hogy a foglalkozások inkluzívak legyenek, céljaiknak és tartalmuknak összhangban kell állniuk a résztvevő gyermekek egyéni igényeivel és képességeivel (lásd 4.2. Szereplők). A tevékenységeknek újszerűnek kell lenniük, de nem túlzottan kihívást jelentőnek, egyensúlyt teremtve úgy, hogy mind a többségi, mind a kisebbségi gyermekek számára vonzóak és kényelmesek legyenek.

- **Bevezető gyakorlatok:** Az első foglalkozásoknak arra kell ösztönözniük a gyermekeket, hogy bemutatkozzanak, és megismerkedjenek a helyzettel és társaikkal. Az első foglalkozáson egyértelmű szabályokat és határokat kell megállapítani, és azokat következetesen be kell tartani. Miután kialakultak a csoporthatárok, a csoportvezetők és az ifjúsági facilitátorok olyan

tevékenységeket vezethetnek be, amelyek elősegítik a gyermekek közötti interakciót.

- **Társas készségeket fejlesztő tevékenységek:** Ahogy a gyermekek egyre jobban megismerik egymást, a csoportvezetők és az ifjúsági facilitátorok olyan tevékenységeket vezethetnek be, amelyek erősítik a kommunikációs és társas készségeket (pl. önérvényesítés, nem agresszív kommunikáció, szükségletek kifejezése). Elengedhetetlen, hogy a gyermekek számára eszközöket biztosítsunk a nézeteltérések megoldásához és szükségleteik szavakba öntéséhez. A csoportvezetők és az ifjúsági facilitátorok alapvető szerepet játszanak a gyermekek konfliktusmegoldásának támogatásában.
- **Együttműködésen alapuló játékok:** Az együttműködésen alapuló játékok segítik a részt vevő gyermekek közötti kapcsolatok kiépítését, elősegítve az összetartozás érzését. A közös eredmény elérése és a közös cél megvalósítása erősítheti a bizalmat és a tartozás érzését. Alapvető fontosságú, hogy az együttműködési feladatok se a többségi, se a kisebbségi csoportok számára ne legyenek túl nehezek.
- **Mozgásos játékok/fizikai tevékenységek:** A mozgással és fizikai aktivitással járó játékok ideálisak a foglalkozások elejére (lásd: Bevezető „Lazítás”), mivel segítenek csökkenteni a stresszt és egymásra irányítani a figyelmet. Ezek a játékok könnyen bevonják a résztvevőket, és szórakoztató módon összekovácsolják a csoportot.

Ezen tevékenységek keretében, valamint a csoportvezetők által az egyes foglalkozásokra kiválasztott témának megfelelően a fiatal facilitátoroknak be kell vonniuk a gyermekeket az 5.5. fejezetben („Képzési anyag”) vázolt témákba. Ennek elérése érdekében érdemes felhasználniuk a Játékgyűjtemény 5. fejezetében („Tevékenységek gyermekek számára”) javasolt tevékenységeket. Ez a megközelítés biztosítja, hogy a kiválasztott témákat hatékonyan tárgyalják olyan strukturált és értelmes gyakorlatok keretében, amelyek összhangban állnak a program céljaival.

5.4. Kockázatelemzés

A kockázatelemzés az a folyamat, amely során azonosítják, értékelik és rangsorolják azokat a potenciális kockázatokat, amelyek hatással lehetnek a projekt sikerére. A

T4I kezdeményezés keretében a kockázatelemzés különösen fontos, mivel a projektbe **sokféle szereplő** (gyerekek, ifjúsági facilitátorok, szülők, tanárok és civil szervezetek szakemberei) vesz részt. A potenciális kockázatok **a logisztikai problémáktól** – például az ütemtervi ütközésektől és az erőforrások rendelkezésre állásától – egészen **a bonyolultabb kihívásokig** terjedhetnek, mint például a kulturális félreértések vagy az inkluzív gyakorlatokkal szembeni ellenállás. Ezen kockázatok korai azonosításával és az azok kezelésére irányuló átfogó stratégiák kidolgozásával a T4I-projekt biztosíthatja, hogy mind a *képzési*, mind az *intervenció*s szakasz hatékonyan megvalósuljon, és hogy az összes résztvevő támogatást kapjon a folyamat során. Ez a megközelítés segít **stabil és támogató környezetet teremteni** mind az ifjúsági facilitátorok, mind a gyermekek számára, ami végső soron hozzájárul a projekt sikeréhez.

Ebben a szakaszban a T4I kísérleti projekt tapasztalatai alapján konkrét kockázatokat és lehetséges megoldásokat mutatunk be, amelyek célja, hogy segítsenek ezeknek a kihívásoknak a hatékony kezelésében. Ezen felül a kockázatok az egyes T4I-projektek kontextusától függően eltérőek lehetnek. Ezért azt javasoljuk, hogy a projekt kezdetén ülj össze a csapattal, és azonosítsátok azokat a lehetséges problémákat, amelyek a ti konkrét helyzetetekben felmerülhetnek.

A kockázat leírása	Javasolt kockázatcsökkentő intézkedések
Az ifjúsági facilitátorok és a gyermekek kiesése	Ha a gyermekekkel és fiatalokkal foglalkozó segítők elkezdenek kihagyni a tervezett tevékenységeket, vagy motivációhiányt mutatnak, fontos, hogy mindegyikükkel külön-külön beszéljünk, hogy megértsük az okát. A tevékenységek érdeklődésükhöz és igényeikhez való igazítása növelheti a részvételi motivációjukat. Ezenkívül előfordulhatnak olyan gyakorlati problémák is, mint például a közlekedési nehézségek, amelyekkel foglalkozhatunk.
A tanárok, szülők vagy ifjúsági facilitátorok bevonásának hiánya	Rendkívül fontos, hogy egy kezdeti megbeszélést szervezzünk, amelyen elmagyarázzuk a tevékenységek célját és lebonyolítását minden érintettnek (a gyermekek kivételével), hogy megértsék, milyen alapvető szerepet játszanak a projekt sikerében. A szülők, a tanárok és az ifjúsági facilitátorok bevonása a tevékenységek tervezésébe és lebonyolításába felelősségérzetet és motivációt ad nekik a részvételre.
Nehézségek a tevékenységek ütemezésében	A kezdeti megbeszélésen meg kell vitatni az összes résztvevő rendelkezésre állását, és meg kell határozni a tevékenységek teljes ütemtervét. Így a szülők, a tanárok és az ifjúsági facilitátorok részvételét a rendelkezésre állásuknak megfelelően lehet alakítani és felváltani,

	biztosítva, hogy a program során mindig legyen ott valaki, de ne mindenki legyen ott minden pillanatban. Ha a T4I programot az iskolában valósítják meg, javasolható, hogy azt egy kiegészítő tananyagegység részévé tegyék.
Konfliktusok a különböző háttérrel rendelkező ifjúsági facilitátorok bevonása során	Ha a fiatalok segítőinek képzése vagy a gyermekek tevékenységei során konfliktus merül fel, a civil szervezetek szakembereinek vagy a tanároknak négy szemközt kell beszélniük az érintettekkel, hogy megértsék az okát. A nyílt és határozott kommunikáció biztosítása elengedhetetlen a konfliktusok megoldásához. Ezen felül a konfliktuskezeléshez szükséges határozott kommunikáció egy olyan konkrét téma, amelyet az intervenció során végig kell tárgyalni, így ez egy jó alkalom lesz arra, hogy támogassuk a fiatalokat abban, hogy a tanultakat a gyakorlatban is alkalmazhassák.
A gyermekek passzívak, és nem akarnak részt venni a tevékenységekben	Az ismeretlentől való félelem korlátozó tényező lehet, és megakadályozhatja a gyermekeket az aktív részvételben. A hátrányos helyzetű gyermekek gyakran nem mernek részt venni a tevékenységekben. Ha egy tevékenység kívül esik a részt vevő gyermekek komfortzónáján, nem szabad őket kényszeríteni, hanem inkább meg kell kérni őket, hogy maradjanak megfigyelői szerepben, hogy megismerkedjenek a tevékenységgel vagy a helyzettel.

Hivatkozások

6. Hivatkozások

Aarsæther, F. (2021). Learning environment and social inclusion for newly arrived migrant children placed in separate programmes in elementary schools in Norway. *Cogent education*, 8(1), 1932227.

Alan, S., Baysan, C., Gumren, M., & Kubilay, E. (2021). Building social cohesion in ethnically mixed schools: An intervention on perspective taking. *The Quarterly Journal of Economics*, 136(4), 2147-2194.

Allport, G. W. (1954). *The nature of prejudice*. Addison-Wesley.

Amado, A. N., Stancliffe, R. J., McCarron, M., & McCallion, P. (2013). Social inclusion and community participation of individuals with intellectual/developmental disabilities. *Intellectual and developmental disabilities*, 51(5), 360-375.

Bempechat, J. (1992). The role of parent involvement in children's academic achievement. *The school community journal*, 2(2), 31-41.

Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Harvard University Press.

Bunglowala, A., & Bunglowala, A. (2015). Nonverbal communication: An integral part of the teaching-learning process. *International Journal of Research in Advent Technology*, 1(1), 371-375.

Cabello González, R., Fernández-Berrocal, P., Ruiz-Aranda, D., & Extremera, N. (2006). Una aproximación a la integración de diferentes medidas de regulación emocional. *Ansiedad y Estrés*, 12(2-3), 155-166.

Cooper, C. S., & McEvoy, M. A. (1996). Group friendship activities: An easy way to develop the social skills of young children. *Teaching Exceptional Children*, 28(3), 67-69.

Cooper, R. (2001). *Cooperative learning programs and multicultural education: Improving intergroup relations*. Multicultural education: Issues, politics and practices/Information Age publishing.

Council of Europe & European Commission. (n.d.). Social inclusion. Partnership between the European Commission and the Council of Europe in the field of youth. Retrieved December 1, 2024, from <https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/social-inclusion>

Crisis Prevention Institute. (2016). How to set limits. Retrieved from https://dhhr.wv.gov/bms/Programs/WaiverPrograms/TBIW/Documents/Training/PDF_HSL.pdf

Denham, S. A., Wyatt, T. M., Bassett, H. H., Echeverria, D., & Knox, S. S. (2009). Assessing social-emotional development in children from a longitudinal perspective. *Journal of Epidemiology & Community Health*, 63(Suppl 1), i37-i52.

Edukino. (2023). *Image education program*. Erasmus+ Program. Retrieved from https://edukino.assoc.ro/wp-content/uploads/2023/06/IO2_EN.pdf

Extra C. (2024). *Promoting the democratic participation of young people with disabilities*. Erasmus+ Program. Retrieved from https://www.extra-c-project.eu/wp-content/uploads/2024/03/Extra_C_Final_Manual.pdf

Galabuzi, G. E. (2004). Social exclusion. *Social determinants of health: Canadian perspectives*, 235-251.

Goleman, D. (2011). *The brain and emotional intelligence: New insights* (Vol. 94). More Than Sound.

González-Falcón, I., Arroyo-González, M. J., Berzosa-Ramos, I., & Dusi, P. (2022). I do the best I can: The role of immigrant parents in their children's educational inclusion. *Frontiers in Education*, 7. <https://doi.org/10.3389/feduc.2022.1006026>

Harter, S. (1988). *Self-perception profile for adolescents: Manual and questionnaires*. University of Denver.

Harter, S. (1999). *The construction of the self: A developmental perspective*. Guilford press.

Hood, W., Bradley, G. L., & Ferguson, S. (2016). Mediated effects of perceived discrimination on adolescent academic achievement: A test of four models. *Journal of Adolescence*, 54(1), 82–93. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2016.11.011>

Inn2Diversity. (2022). *Training curricula for mentor's coordinators and mentors*. Erasmus+ Program. Retrieved from https://www.inn2diversity.org/uploads/1/2/3/6/123661942/i2d_io4_training_curricula_for_mentors_coord_eng.pdf

Joshi, S. (n.d.). Chapter 3 - Barriers to effective communication. Retrieved from <https://aissmschmct.in/wp-content/uploads/2021/05/BHMCT-Sem-I-Communication-Skills-English-C106-Chapter-3-Barriers-of-communication-notes.pdf>

- Juvonen, J., Lessard, L. M., Rastogi, R., Schacter, H. L., & Smith, D. S. (2019). Promoting social inclusion in educational settings: Challenges and opportunities. *Educational Psychologist*, 54(4), 250-270.
- Krauss, S. E., & Suandi, T. (2008). The potential of youth workers as facilitators of values formation and development. *Commonwealth Youth and Development*, 6(1), 2-14.
- Kymlicka, W. (1995). *Multicultural citizenship: A liberal theory of minority rights*. Clarendon Press.
- Lachowicz-Tabaczek, K., & Śniecińska, J. (2011). Self-concept and self-esteem: How the content of the self-concept reveals sources and functions of self-esteem. *Polish Psychological Bulletin*, 42(1), 24-35.
- Lister, R. (1998). Citizenship on the margins: Citizenship, social work and social action. *European Journal of Social Work*, 1(1), 5-18.
- Malberg, N. T., Stafler, N., & Geater, E. (2012). Putting the pieces of the puzzle together: A mentalization-based approach to early intervention in primary schools. *Journal of Infant, Child, and Adolescent Psychotherapy*, 11(3), 190-204.
- Matalinares Calvet, M. L., Arenas Iparraguirre, C., Dioses Chocano, A., Muratta Escobedo, R., Pareja Fernández, C., Díaz Acosta, G., García Núñez del Arco, C., Diego Cueva, M., & Chávez Zamora, J. (2005). Inteligencia emocional y autoconcepto en colegiales de Lima Metropolitana. *Revista de Investigación en Psicología*, 8(2), 41–55.
- Mayer, J. D., Salovey, P., Caruso, D. R., & Sitarenios, G. (2001). Emotional intelligence as a standard intelligence. *Emotion*, 1(3), 232–242. <https://doi.org/10.1037/1528-3542.1.3.232>
- Messing, V. (2017). Differentiation in the making: Consequences of school segregation of Roma in the Czech Republic, Hungary, and Slovakia. *European Education*, 49(1), 89-103.
- Pettigrew, T. F., & Tropp, L. R. (2006). A meta-analytic test of intergroup contact theory. *Journal of personality and social psychology*, 90(5), 751.
- Radó, P. (2017). Roma Students in the Hungarian Educational System. In *Ethnic Minorities and Inter-ethnic Relations in Context* (pp. 249-271). Routledge.
- Salovey, P., & Mayer, J. D. (1990). Emotional intelligence. *Imagination, cognition and personality*, 9(3), 185-211.

Salovey, P., Stroud, L. R., Woolery, A., & Epel, E. S. (2002). Perceived emotional intelligence, stress reactivity, and symptom reports: Further explorations using the trait meta-mood scale. *Psychology and health*, 17(5), 611-627.

Selye, H. (1975). Confusion and controversy in the stress field. *Journal of human stress*, 1(2), 37-44.

Sen, A. (2007). *Identity and violence: The illusion of destiny*. Penguin Books India.

ShareN(e)et. (2023). Learning resources catalogue - ShareN(e)et: European Alliance to develop disadvantaged groups' soft skills. Erasmus+ Program. Retrieved from <https://www.shareneet-euproject.org/results.html>

Siegel, D. J. (1999). *The developing mind: How relationships and the brain interact to shape who we are*. Guilford Press.

Solomon, C. (2024). Undergraduate facilitators as role models for middle school learners within an AI summer camp. In *Proceedings of the 55th ACM Technical Symposium on Computer Science Education, Volume 2 (SIGCSE 2024)*. ACM. <https://doi.org/10.1145/3626253.3635395>

Vaz Serra, A. (1988). Atribuição e auto-conceito. *Psychologica*, 1, 127–141. Retrieved from https://www.uc.pt/site/assets/files/701244/atribuicao_e_auto-conceito_-_adriano_vaz_serra.pdf

Veland, J., Midthassel, U. V., & Idsoe, T. (2009). Perceived socio-economic status and social inclusion in school: Interactions of disadvantages. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 53(6), 515-531.

Thoresen, C. E., & Eagleston, J. R. (1983). Chronic stress in children and adolescents. *Theory into practice*, 22(1), 48-56.

Tristani, L. K. (2019). *Taking steps to inclusion* (Doctoral dissertation). York University. Retrieved from <https://yorkspace.library.yorku.ca/server/api/core/bitstreams/b0e84318-7996-4298-9031-6fa15bcbb3b5/content>

Tuckman, B. W. (1965). Developmental sequence in small groups. *Psychological bulletin*, 63(6), 384.

Yuliani, E. M., Etika, A. N., Suharto, I. P. S., & Nurseskasatmata, S. E. (2020, October). Analysis of assertive communication skills in adolescents' health with aggressive behavior. In *Proceedings of the 3rd International Conference on Social Sciences (ICSS 2020)* (pp. 232–236). Atlantis Press. <https://doi.org/10.2991/assehr.k.201014.050>

CC BY-NC-SA 4.0

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International. To view a copy of this license, visit <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>